

КОНСТАТУЈЕ СЕ да су на главни претрес приступили:

- **заменик тужиоца за ратне злочине Милан Петровић,**
- **пуномоћници оштећених, Наташа Кандић и Славица Јовановић,**
- **оптужени Грујић Бранко и Поповић Бранко који су доведени из просторија Окружног затвора у Београду,**
- **браниоци, адвокати Шалић Миломир и Проле Станислав.**

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се главни претрес ОДРЖИ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дошло је, пре него што прозовемо сведоке, до измене у овом распореду због организације доласка оштећених који су предвиђени за ову недељу, па ћу вам ја сада прочитати. Данас ће бити саслушани сведоци Лупић Мевлудин и Сувада Селимовић, сутра Омеровић Амира и Фатима Мустајбашић, 17. марта Исмета Окановић и Исмета Дардаган и 18. марта Ермина Суљић и Хабиба Тахић. А сада ћемо прозвати сведоке Ристића и Ерића. Изволите.

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Обзиром да у материјалу који сте нам дали прошли пут, је констатовано да ни мој адвокат, нити ја, нисмо истакли који је захтев, које сведоке и записнике путем видеокамере да се прочитају, ја бих сада то рекао, ако дозвољавате – то је Лазаревић Сретен, сведок «Х», Буљубашић Јасна, Гогих Миле, Николић Мирослав и Зоран Матић. Истовремено, то је друго, ја стављам на располагање да дам допунску изјаву.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисам схватила за ове сведоке, шта се саглашава да се прочита, шта?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Сагласно овом Вашем решењу да се путем видеокамере прочитају ови записници, сагледају. Ви сте казали да због тога што читам, «значи не можемо данас да прочитамо ове друге сведоке из оптужнице, јер се колега Перковић није изјаснио, као ни оптужени Поповић». Ја се сада изјашњавам у договору са адвокатом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: За ове које сте поменули?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да се слажете?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Да и њих треба укључити у то. И истовремено, кажем, стављам на располагање Вама информацију, да се спремам да дам допуну.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одбране?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Одбране.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када, данас?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Не, не, када Ви кажете.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не можемо, сада имамо сведоке.

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Када Ви кажете.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, одредићемо. Колико Вам треба времена, отприлике?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Ја мислим три сата.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Три сата?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Добар дан, седите ту.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се изведе доказ СУОЧЕЊЕМ између раније саслушаних сведока Ерић Васа и Ристић Петра и то на околности:

-да ли је сведок Ерић Васа рекао сведоку Ристић Петру да оде у Каракај где има тела убијених мушкараца и да то попише,

-на околност, да ли је Ерић Васа послао сведока Ристић Петра да изврши увиђај поводом убистава затвореника на пољопривредном добру Економија,

-да ли је сведок Ерић послао Ристић Петра на увиђај у улицу у граду где је било неколико лешева, као и

-да ли је сведок Ерић послао сведока Ристића да испита силовање жене у школи у селу близу Зворника и да ли га је о томе повратно обавестио,

будући да се њихови искази у погледу ових навода разликују, па сведоци, окренути један другом лице у лице, изјављују:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хоћете да устанете. Станите некако тако да можете наспрам један другог и ако може микрофони да се обезбеде. Господине Ристићу, ми смо саслушали поново у својству сведока, ондашњег председника суда, Ерић Васу и то дана 18. фебруара 2010. године и ја ћу Вам сада укратко предочити да је он у потпуности негирао Ваше наводе, значи, рекао је да уопште није тачно да је он Вас послао на неки увиђај у Герину кланицу где је било пуно лешева, да он ништа о томе не зна, да се он није мешао у рад својих судија, нити је имао право, нити он зна шта Ви радите, а да је тачно да сте Ви радили неке увиђаје, али да он о овоме ништа не зна. Затим, он је негирао да Вас је послао да извршите увиђај поводом убиства неког затвореног Муслимана на пољопривредном добру Економија, о чему сте Ви говорили. Затим, негирао је чак да уопште зна да су неки, негирао је и сазнање да су неки људи затварани на Економији, затим је негирао да Вас је послао да идете у неку улицу код Зворника где је било пет, шест лешева, о којима сте Ви сведочили и други сведоци, да сте били на увиђају и негирао је да Вас је послао да идете да испитате силовање у школи, о чему сте Ви такође говорили, да сте претходно морали да одете да питате Павловић Марка, да ли тамо можете да идете, па Вам је он то дозволио и негирао је да сте Ви њега, не само да није Вам то рекао да урадите, већ и да сте га повратно о томе обавестили и он је рекао да уопште није знао да је било неких случајева убистава Муслимана, да је само знао за случајеве између Срба, да је било убистава, негирао је да је било неких убистава Муслимана, што се тиче његовог сазнања.

Он је Ваш исказ чуо, самим тим што сам му предочавала, он је чуо, тако да нема потребе ништа, господине Ерићу, да сада предочавамо, а сада ћете се окренути један другом, лицем у лице и прво Ви, господине Ристићу, да кажете Васи Ерићу, имате ли нешто везано за ово што сам Вам данас саопштила. Изволите.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Пре свега, морам да кажем, каква је била пракса у суду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, нисте схватили, ја не могу да верујем да Ви нисте схватили као судија. Значи, суочење је кратко, молим Вас, јасно, гласно, окрените се њему и реците му у лице, да ли је тачно оно што он прича или оно што сте Ви сведочили. Значи, обојица сте били под судском заклетвом, немојте ми причати о пракси. Реците њему, он каже да он појма нема шта сте Ви радили. Испада да сте Ви тамо сами на своју руку радили увиђаје неких убијених Муслимана. Молим Вас,

суочење се не врши са патосом, него са човеком, знате. Мислим, ако се сећате како се то ради.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, сада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите, њега гледајте, немојте под.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Сада не могу да кажем да или не. Морам две, три речи пре тога да кажем. Пракса је у суду била да то иде све преко председника. СУП када има неки увиђај, онда зове председника и он јави ако је тамо, а ако није тамо, онда он контактира са истражним судијом, јер не мора увек бити председник обавештен о сваком, сваком разлогу за увиђај, поготово ако није тамо. Према томе, ја сада не могу казати ни да ми је јављено, да ми је он рекао да идем на увиђај, или да сам ја. Ја самоиницијативно сигурно нисам ишао, могуће је да су из СУП-а звали и обавестили и ондак ми идемо, а не искључујем могућност ако је он био, да ми је он за неки увиђај рекао да идем, не искључујем могућност.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли то значи да сте Ви говорили неистину прошлог пута?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Не, не, није то неистина, тако је било.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Молим Вас, немојте сада да.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Како неистину, шта неистину?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте, Васо ми је рекао, све сте говорили, Васо ми је рекао, нисте рекли, не сећам се ко ми је рекао.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, ја сам претпостављао да је то тако, зато што.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сте претпостављали?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, да је он рекао, ја сада нисам баш могао запамтити да ли ми је он, у сваком случају рекао, вероватно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: За овај случај ме занима, не за друге случајеве.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Знам, за те случајеве, добро.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: За ове случајеве сте рекли, Васо ми је рекао.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Ја знам да је таква била пракса, да то иде преко председника, па сам зато тако и рекао, нисам мислио да је то сада нешто битно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како није битно?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: За мене то није битно. Чињеница је ето да је ишло преко њега, када је он био тамо, а када није био тамо, СУП контактира са истражним судијом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли га извештавали о овим стварима?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Како да не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте прошли пут да сте га све извештавали.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Наравно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже да појма нема, да му ништа нисте рекли.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Сада, да ли сам ја њега известио, ја сам известио суд. На сваком увиђају пише се записник.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко је суд, ко је суд?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Молим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Известили сте суд, кога у суду?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, ја сам предао записник са увиђаја, пракса је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже да нема појма уопште та такве Ваше делатности.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Нисам ја морао њему да предајем. Ја сам предао у писарницу, зна се где се предају записници са увиђаја. На увиђају ја уносим податке које, за које сматрам да су важни у свеску, ко је присутан и све податке и онда када одем у суд, ја откуцам записник са увиђаја, потпишем га и предам у писарницу и мене више не интересује. И када сам на увиђају, мене не интересује, ја сутра већ не знам шта сам радио, нити ме интересује, ништа. Моја је обавеза да напишем записник шта сам видео, ја то тако урадим, тако сам и радио. Е сада, оно што пише у записнику са увиђаја, то је тачно, то је тачно, то је веродостојно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Уопште Вас не суочавам везано за околност записника. Ја сам рекла да му кажете у лице да ли Вас је он послао. Рекли сте – слао Вас је на све ове увиђаје, нисте ништа одговорили као данас. Ја Вас подсећам да сте Ви под заклетвом.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Знам да сам под заклетвом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Молим Вас, рекли сте јасно и гласно, ја цитирам.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Дозвољавам могућност, дозвољавам могућност да ме је послао на неке од тих увиђаја, а сада не знам тачно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже да никада Вас није послао ни на један увиђај.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Ни на један увиђај?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И да он не зна уопште о томе, да се радило то.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: У суду смо били само ја и он.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само Ви и он?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Само ја и он, да, судије су се све разишле, Муслимани су одмах отишли, а Срби такође, и они су се разишли. А овај дежурни истражни судија што је био, један судија, истражни судија, то је био његов посао. Међутим, ни он није долазио на посао, само сам ја био и председник. Према томе, дозвољавам могућност да ме је негде послао, али сада не могу да кажем да ме је послао, да ме је послао за све случајеве, јер пракса је таква била, дозвољавам могућност да ме је он послао некада, а да ли је баш за тај случај у Каракају или за то силовање или за убиство тога Муслимана, конкретно, не могу сада да се изјасним.

Нисам сигуран да кажем овде ме послао, овде ме није послао, али дозвољавам могућност да ме је послао бар на један, два.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, он каже да Вас никада није послао и да он о томе не зна шта сте радили.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Како бих ја могао сам на своју иницијативу, зашто, зашто, нећу да идем на своју иницијативу. Ни ово нисам хтео да идем, зато што сви су побегли и тај дежурни судија истражни који је сада судија, није дошао на посао. Ја сам био само кривични судија и ондак, зато што он није био, онда су мене, ја сам ишао, неко је морао да иде. Према томе, ја мислим у том делу што он каже да не зна, мислим, да ме није уопште слао, ту се не слажем са њим. Можда је он заборавио, не знам. Дозвољавам могућност да ме послао на неке од тих увиђаја, али не на све, јер таква је пракса била и ја нисам ни мислио, шта ја знам шта је било пре двадесет година.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте да сте известили Васу повратно о овом силовању на које сте ишли, наводно да покушате да урадите неки увиђај или нешто.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, знате шта, мислим, ја сам тамо отишао, у војном одсеку сам сачекао док тамо дежурни није проверио да је ситуација стабилна тамо, јер тамо су се водиле борбе и ондак сам отишао тамо као наводно да је силована једна жена и њена кћерка у некој школи, као избеглице су биле и да је то урадио неки војник, добровољци неки са стране и када сам отишао тамо, ја кажем зашто сам дошао, а он каже, «аха, да, јел тако, ено ти иди на оно брдо, тамо су ти», међутим, пуца, тамо пуца митраљез пуца, тамо су се борбе водиле. Што ја да идем, нисам ја оперативни радник да ја тамо гинем, ја сам стручно лице у суду, то већ није био мој посао. И ништа, ми смо се повукли.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И рекли сте да сте обавестили Васу?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: После тога се не сећам да сам рекао, али записник сам направио, да смо били, да није било.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ми немамо тај записник Ваш, али имамо Ваш исказ, транскрипт исказа, са речима које су унете, значи, верно свака реч – рекли сте, «обавестио сам Ерића».

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Сада, да ли сам га обавестио, сада то, могуће да сам ја то онако инстинктивно рекао, јер с обзиром да сам отишао и да нисам урадио ништа, вероватно сам га и обавестио, али не гарантујем сто-посто, у тој гужви, у тој таквој ситуацији, не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је знао Васа Ерић шта Ви радите у суду?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Како, па он ме је и звао, ја сам био кривични судија.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже да се није мешао у Ваш рад и да ништа није знао шта Ви радите.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Он се ништа није мешао када ми радимо на терену, када пишемо записнике и тако даље, он се у то није мешао, нормално да се није мешао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да се није мешао уопште у то шта Ви радите, који је Ваш делокруг рада.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Нисам ја самоиницијативно ишао, нисам овлашћен, где ја могу самоиницијативно да одем?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте имали неке колегијуме, неке састанке?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Колегијуме, у вези чега? Имали смо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У вези рада у суду.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Имали смо састанке.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Претпостављам да знате да Вас питам о раду суда.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Имали смо, имали смо састанак један у СУП-у, тамо су били руководиоци из СУП-а, Срби, Муслимани, све то помешано.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када су то били руководиоци Муслимани?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Молим? То је било непосредно пре

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, не питам Вас то, питам Вас за колегијуме у суду у мају и јуну, да ли сте одржавали, да ли Вас је звао председник, о чему сте разговарали?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Није био колегијум када смо само ја и он били.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, вас двојица, јесте седели?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Нисмо, па нисмо, евентуално ако ме види, јеси био, био сам, шта је било, ево ти записник, изволи, откуцан, ево ја сам предао у писарницу, изволи тамо па види шта пише, не могу ја сада да ти кажем тачно шта је било пре неки дан, ако је било више увиђаја, јер могу нешто погрешно да кажем. А тамо је несумњиво што пише, то је, ако је мој записник и ако је потписан, то што пише тамо, то је тачно, то и сада тврдим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево, поновили сте да Вас је Васо послао на Економију и да је рекао да тамо има мртав човек, а он каже да уопште не зна да је постојала таква Економија. Реците му то сада.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Економија да није постојала?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, да Вам кажем праву истину, ја ни сам не знам тачно шта је то економија, да ли неко пољопривредно добро, не знам сада, слушао сам, економија, економија, економија и оно, да ли ме је он обавестио, да ли СУП, стварно не могу сада да се сетим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, он каже да не зна уопште, Ви сте рекли два пута да Вас је он послао, то сте Ви изјавили 15. септембра прошле године.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Зато што сам ја претпостављао да ме он шаље стално.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисте рекли да сте претпостављали.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Добро, можда сам се тако изјаснио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја сам Вас питала ко Вас је послао, Ви сте рекли, Васа, врло једноставно. Нисте рекли, «претпостављам да је он».

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Не, тада нисам рекао, јер мислим да је то нормално да шаље председник када је тамо, а када није тамо, онда СУП непосредно контактира са дежурним судијом, јер не може он, ако је председник одсутан негде, не може он чекати за увиђај, СУП не може чекати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта Ви кажете, господине Ерићу, на ово што он каже да сте Ви знали да?

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Па не, ја заиста, ја сам Вама рекао и прошли пут, ја заиста нисам знао, јер.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците, немојте мени, њему реците.

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Њему кажем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта нисте знали, шта?

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Јер када је судија Петар дошао, ја сам му само у организацији рекао да ће он вршити, обављати послове дежурног судије и ако га зову, а зна се ко зове, СУП зове, онда да изађе и да уради свој посао, је ли тако било?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Отприлике тако је било.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците му, јесте знали шта је он ово све радио, ово све што он сада прича. Рекли сте да нисте знали да је он било шта од овога радио, све су ово околности на које вас суочавамо.

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Па нисам ја уопште улазио у те детаље шта је он радио и то му сада кажем, је ли тако, никада није он мени предао записник, никада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није питање записника, да ли Ви схватате о чему ми овде говоримо? Питање је Вашег сазнања. Он каже, Ви сте га слали на сва та места, у свом исказу.

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Ма, не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И данас каже дозвољава могућност да на неко и нисте, да је на неко СУП.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта ћемо са онима на које јесте? Да ли је то тачно што он каже или не?

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Па, ја сам Вама рекао, ја сам њему једном то рекао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када?

Сведок ВАСО ЕРИЋ: А то је било када је, у почетку, када је први ту пут било, када смо се договарали о његовим дужностима- као судије и рекао

сам, ако те зову на увиђаје, иди на увиђаје, ти знаш свој посао, ја нисам кривичар. То сам му рекао, је ли тако?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, на основу тог овлашћења, ја сам вероватно и ишао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Ви схватате да он тврди да он уопште не зна да сте Ви радили увиђаје за убиства. Да ли је то тачно, реците му, или не?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, ја мислим да би нешто знао када сам ја дошао са тог увиђаја и када сам предао записник. Рекао сам, био сам тамо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А зашто га ниједном у очи нисте погледали?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, ево.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сте му рекли?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, не, кажем, био сам сада на увиђају, био тамо, СУП јавио, ја сам био и ево записник.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже нисте му рекли.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Када сам донео, када сам предао у писарницу.

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Па мени заиста никада није записник ниједан предат.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже да уопште не зна да је на Гериној кланици било неких убијених људи, тела?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Ја сада не знам да ли он зна или не зна.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па јесте му Ви, треба да зна ако сте му Ви рекли.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: То он мени није рекао да ли зна или не зна.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је то нешто било уобичајено да?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Уобичајено је било, јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сачекајте, уобичајено дневно да буде стотине лешева? Да ли је то било уобичајено?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Не, не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А шта је било уобичајено?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Уобичајено је било то да идем на увиђај када СУП позове или када председник позове.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, за тај догађај за који сте рекли да је било доста лешева, да ли је било уобичајено?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: То није било уобичајено.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте му онда рекли за тај догађај?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Ја мислим, када сам предао записник, немам ја ту шта много да причам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже да му нисте рекли, зато смо Вас и звали.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Не могу да верујем, ако му нисам рекао у детаље, ја сам рекао начелно, био је увиђај тамо на тој Гериној кланици и тамо је било шта је било.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И шта Ви кажете на то, господине Ерићу?

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Заиста, ја поново кажем, ево гледам те, никада мени ниједан судија када се врати са увиђаја, није подносио извештај, већ напише записник и преда тамо где треба и тако је увек и било.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И никада га нисте послали ни на један увиђај?

Сведок ВАСО ЕРИЋ: Па ја, ја сам, ја понављам још једном, да сам ја њему рекао, ти си судија Петре дежурни судија и ако те зову на увиђај, идеш на увиђај.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: На основу твог генералног овлашћења сам вероватно тада зато и ишао. Нисам чекао његову конкретну наредбу да идем на неки увиђај, већ ако се јаве из СУП-а, ја ако њега нема, а он је био често одсутан, ја ондак идем, јер сам био овлашћен на основу неког генералног овлашћења, јер ја сам био кривични судија, нисам био истражни.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И шта сте причали после са њим када сте донели те записнике о увиђају?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Ја, колико се сећам, нисмо ми тада многи ни причали, јер ситуација је била таква да није било нормално, ту се није много ни причало. Ја сам рекао, ево ја предајем, претпостављам да сам му рекао, однео сам одмах директно у писарницу, да скинем «с врата» тај проблем. Да ли сам баш њему конкретно рекао, не знам. Можда сам рекао, а можда и нисам, битно је да сам ја скинуо са себе ту одговорност, написао сам, изволите, кога интересује, нека гледа тамо, ја нећу да памтим ништа, такве ствари се често пута не памте тако лако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како се то не памте?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, зато што није то уобичајени увиђај, био је уобичајени увиђај где је било смртних последица и тако, али не баш у овој мери, као што је био тај грађански рат, када је започео тај грађански рат. То је била ненормална ситуација, ја да сам знао тачно о чему се ради, не бих ни отишао, не бих отишао, једноставно, ја бих напустио, сви су напустили, само сам ја остао и сада ја треба да одговарам ту за неко лажно сведочење и шта ја знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А шта сте мислили тиме када сте рекли, «Васо који је све то и замесио, ми је рекао да идем на увиђај где је убијено пет, шест људи у граду, на улици? Шта сте тиме мислили, шта је он то «замесио»?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Јесам тако рекао? Не сећам се. Шта је он замесио, не бих ја то рекао никада тако нешто, за председника. Замесио, зашто?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Имамо транскрипт господине Ристићу. Да ли знате шта је транскрипт?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: То се снима звук, и сада се снима, је ли тако?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, свака реч. Можете сада сутра да кажете да нисте рекли ово, што сте рекли данас нешто треће?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Можда сам био револтиран, можда сам био револтиран.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чиме?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Револтиран сам био, молим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чиме револтиран?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па тим, како не би био револтиран, када сам дошао ту, само ја, сви су побегли, сви су се сакрили под јорган планину, ја дошао, ја нисам ни истражни судија.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Зашто на њега револтирани, зашто на њега?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Молим? И сада сам ја морао да идем тамо и када сам видео поготово.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Зашто би били на њега револтирани?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Зато што, морао сам да идем и знао сам, он је председник и ја морам, то је посао, ако је он овластио мене генерално да ја будем, да мењам истражног судију, ја не бих ни отишао, знао сам, он је вероватно нешто знао о томе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он каже не зна ништа, све Ви знате, Ви сте сами радили на своју руку.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Не на своју руку, нипошто.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То он тако каже, ништа не знам, нити сте га, нити Вас је слао, нити сте га обавештавали. Значи, све што сте радили, радили сте сами?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Можда га ја нисам, чекајте, не бих ја отишао, таман посла, ја нисам волео да идем на те увиђаје, све неки смртни случајеви.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко је Вама могао да то одреди да идете на увиђај? Распоред послова за Вас ради СУП, ко?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: СУП када нас зове, када нема председника, а он буде одсутан често, а не можете чекати, не можете ,на увиђај чекати, морали сте ићи на увиђај хитно и могуће је, када се ради о тим ситним стварима, шта њега то интересује. А ја нисам имао појма о чему се то ради, у Каракају да има то, такав случај грозан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И тај грозни случај да ли сте му рекли?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Верујем да сам, ја сам записник написао, то је неспорно, то се да проверити, изволите.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нема записника, проверавали смо.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Е па сада. Треbate да видите, ја сам предао. Мени је само жао што нисам дупликате узео.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта нисте?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Дупликат, требао сам да дам с обзиром да је то такав компликован случај, требао сам на дупликат, на копију да ми овере у писарници, да ми овере да не буде после проблема, нисам предао, нема и тако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Ја бих само нешто додао, ако могу, везано за овај случај. Да ли бих могао нешто да додам?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Додајте.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Мислим да ми је то дужност онако ипак да кажем, мислим, Муслимани су заузели 08. априла Зворник, 10.-ог смо повратили тај Зворник и тако даље и тако даље, али пре тога су Муслимани заузели Бијељину, а пре тога, у Сребреници је убијен један млади перспективни судија Зекић Горан. Он је био као делегат испред општине Сребреница у Скупштини Босне и Херцеговине у Сарајеву.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: И када се враћао, када је био на улазу у Сребреницу, дочекају га у заседи и из ватреног оружја га убију. То сам морао да кажем, јер треба да кажем само да се зна, да се то не заборави, тај трагичан случај, мада то није директно везано за ово сведочење. Зекић Горан, то се тачно сећам, перспективни судија, млади судија, ишао је испред општине као делегат у Скупштини у Босни, у Сарајеву и када се враћао, на улазу у Сребреницу га дочекају, не би га сигурно заробили и убили и убио га. То осећам као дужност, као колеге из солидарности и професионалности.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да је суочење завршено.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Довиђења.

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Довиђења. Извините, да ли нешто за трошкове можемо да добијемо?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, да, добићете трошкове. Колико кошта аутобус од Новог Сада?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Па, повратна карта 1.400,00, 800,00 динара је у једном правцу, а повратна 1.400,00, имам ја ако треба.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Повратна 1.400,00 динара?

Сведок ПЕТАР РИСТИЋ: Да, и таксиста ме је добро ошурио, 900,00 динара ми је узео, каже, то није много. Имам ја рачун.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Исплатити трошкове сведоку Ристићу, према приложеним рачунима.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се у својству сведока саслуша оштећени Лупић Мевлудин.

ИСПИТИВАЊЕ ОШТЕЋЕНОГ МЕВЛУДИНА ЛУПИЋА

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли има неко од прозваних сведока у судници, оштећени који ће бити саслушани следећих дана? Нема, добро.

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Дobar дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дobar дан, господине Лупићу. Оштећени Мевлудин Лупић, од оца?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Раме.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Раме, рођени сте?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: 03.06.1969. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: 1969. године, у?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Лупе, Доњи Грбавци, општина Зворник.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, шта сте по професији?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Машински техничар.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте запослени?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Незапослен, добро. Где живите?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Лупе, Доњи Грбавци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Исто, значи у месту рођења?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисте у сродству или у завади са оптуженима?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Оштећени Мевлудин Лупић, од оца Раме, рођен 03.06.1969. године у месту Лупе, Доњи Грбавци, општина Зворник, по занимању машински техничар, незапослен, са пребивалиштем у месту Лупе, Доњи Грбавци, СО Зворник, није у сродству, није у завади са оптуженима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Дужни сте да говорите истину. Давање лажног исказа је кривично дело. Уколико сматрате да бисте се одговором на поједина питања изложили тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу, нисте дужни да одговарате на та одређена питања. Сада ћете положити заклетву, ту испред Вас има текст, па прочитајте. Изволите.

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Заклињем се да ћу о свему што пред судом будем питан, говорити само истину и да ништа од онога што ми је познато, нећу прећутати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Сведок-оштећени, након што је положио заклетву, наводи:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ту треба да има неки псеудоними испред Вас, сведок «Осам» и евентуално можда «Девет», не знам, нема? Дајте ми да Вам ја додам то, да ја видим шта ту има.

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Уствари, сведок «Осам» има, а сведок «Девет» нема.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па ћете уместо имена користити псеудоним. Пред овим судом је у току поступак покренут двома оптужницама Тужилаштва за ратне злочине, и прва и друга се односе на оптужене Грујића и Поповића. Прва оптужница обухвата радње ратног злочина, узимање за таоце цивиле из села Дивич, потом нечовечно поступање према њима, држање у нечовечним условима, а затим принудно расељавање цивила из села Козлук и Скочић крајем јуна, те злочин према деветорици Муслимана и Буљубашић Абдулаху-«Бубици» на Црном Врху, што се ставља на терет оптуженом Поповић Бранку као и злочин према затвореним цивилима на пољопривредном добру Економија и злочин према оштећеној Стојкић Споменки из Челопека, те другом оптужницом им се ставља на терет такође ово исто кривично дело, и радње су – узимање за таоце великог броја војноспособних мушкараца на дан 01. јуна у месту Ђулићи, потом њихово смештање у

Техничко-школски центар, затим пребацивање у Дом културе Пилица, а наине, терете се да нису спречили све то што се дешавало на овим местима. Па да нам Ви испричате, која су Ваша сазнања, како за прву, тако и за другу оптужницу и шта Ви знате о томе.

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Ево ја ћу почети овако са, значи од самог одслужења војног рока 1989. године, ја сам променио три, четири предузећа у Каракају, радио сам у «Стандарду» све на одређено време, радио сам у «Глиници» одређено време, на одређено време. Онда 1991. године радио сам у «Новом извору» и до Нове године, значи 1991. године, на 1992. годину. Након тога сам остао, значи без запослења, односно радио сам на неодређено радно време. Цело то време, овај, живео сам значи у Лупама у заједничком домаћинству са родитељима, значи оцем и мајком и супругом и млађим братом. Ту смо, значи, покушаћу само да објасним да моје село се налази негде осам километара од града Зворника и да кажем тако, мултиетничко је и једноставно, овај, да не кажем кућа до куће је српска и муслиманска, тако да с те стране смо били потпуно мултиетнични и да смо малтене, свако јутро могли да видимо једни друге пред кућама. За време, још можда и пред крај 1991. године, самим мојим радом у Каракају и концентрисаћу се, обзиром да сам цело време мог живота док сам живео ту до те моје 23 и по године, моје кретање је било, значи град Зворник, Каракај и кућа, значи то ми је било отприлике средиште кретања, а то је и разлог да сам у том периоду упознао и доста, велики број људи. Некако од саме те Нове године, 1992. године, некако су једноставно, почеле неке тензије, да не кажем, и у свим фабрикама, и свугде, видело се једноставно неко одвајање, концентрисање и с једне и с друге стране, у смислу одвајања људи једних од других, али оно што је од 01. марта од референдума, када је одржан у Босни и Херцеговини, након тога, овај је већ почело, да кажем тако, видно осећање и видело се да се наоружавају с друге стране људи, да долазе ту и возила војна, и камиони, довозе наоружање. Обзиром да се један део мог села налази поред главног пута, регионалног пута, односно кроз сред села пролази регионални пут Зворник-Сапна-Лопаре, тај доњи део села који је био поред асфалта, већ од 01. марта није више спавао у својим кућама, већ су се негде чуле спорадичне пуцњаве, овај. Моја кућа се налази на брду и већина тог становништва је била код нас у току ноћи. У току дана се, ипак приђу кућама и нешто раде, међутим, када је већ смркњавање, долазе у наше куће и ту преспавају због саме те, да кажем, несигурности и то је тако трајало тај цели, да кажем, март, до 06. априла када су сви наши, обзиром да је и мој рахметли отац и амица и већина моје фамилије радила у Каракају, 06. марта су отишли на посао и вратили су се, нису могли проћи барикаду, вратили су се, нису, овај, отишли тај дан на посао и није више било пролаза, јер нису им дали проћи до својих фирми. Ја

сам тада у то време нешто приватно радио код првог комшије Цветиновић Вукашина и са њим сам, он је иначе имао своју фирму, аутопревозник је био и најчешће, уствари, скоро, да кажем, сваки дан ту у комшилуку, ипак онај, смо се виђали и тог 06. априла онај, односно 07. априла сам се ја затекао у кући Вукашина Цветиновића са још једним рођаком где смо, овај, седели, гледали смо телевизију и пратили дешавања у Бијељини, шта се дешавало, да је Бијељина прије на два, три дана заузета од стране Југословенске народне армије и Арканових добровољаца и где је нама двојици наш комшија рекао да, уколико сутра Зворник не буде нападнут, неће бити рата, што је било мало чудно, јер не знам шта је мислио тиме рећи, шта је мислио рећи. Онда сам питао га, овај, «а ко би то требао да нападне», ако знамо, сматрали смо Југословенску народну армију нашом армијом, иако смо имали, морам рећи, ми као Муслимани, имали смо, овај, прилично проблема зато што добијали смо позив да се за мобилизацију, да идемо у рат у Хрватску и већина тада у то време, већина Муслимана је одбијала те позиве да се јави, овај, у јединицу Југословенске народне армије, тако да су нас одмах аутоматски раздуживали. Да не бих заборавио рећи, обзиром да је мој амица који је исто, такође, рахметли, био у резервном саставу полиције, где је можда отприлике половином марта, нисам сигуран тачног датума, где су му дошли из станице полиције и одузели униформу, обзиром да је дужио и пушку, да су му то одузели и да су однели у станицу полиције. Тако да је то, овај, и тог 07.-ог дошао сам кући и тако, мало смо се скупили и тако пренео сам својим рођацима, значи свим тим ближим. Међутим, наравно, ни сам ја нисам веровао да ће неко да нападне Зворник, да ће да буде уопште рата, јер нисмо били уопште спремни за рат, нити смо имали намере да било са ким ратујемо, да би сутрадан ујутру, нисам сигуран, можда око 8 до пола девет, слушали смо Радио «Зворник», значи радио-станицу, где је преносила, мислим да се спикерка звала Гордана Имшировић-Мандић, нисам сигуран сто-посто, али мислим да је она била и да је преносила и да је говорила да све док чујемо њен глас, да је Зворник слободан град, а од оног тренутка када не будемо више чули њен глас, да је Зворник окупиран град, што је, наравно, свима нама овај, не знам више, почели смо тог дана, не знамо ни где, ни куда, ни шта, ни како до отприлике до тог 08. априла, имали смо отворено и телефонске линије, могли смо и телефонирати, значи и до града и све, обзиром да је наша централа била одвојена, значи тај део Ђулићи и комплетан овај простор ових, да кажем, можда и двадесетак и више села, значи тај горњи део, били смо одвојени са телефонском централом. Да ли је 08.-ог или 09.-ог, искључени смо, значи са главне централе у Зворнику, тако да смо били одмах аутоматски тог другог или трећег дана, телефонски одсечени, значи нисмо могли комуницирати, могли смо унутар наших села

комуницирати, али не ван, ван, даље из тог дела. У једном тренутку, затихнуо је, значи, више се, слушали смо радио, искључиво да чујемо информације преко радија, у једном тренутку се више њен глас није појавио. Тако је трајало можда неких три, четири до пет сати. Е онда се појавио неки мушкарац и рекао да је то нови спикер и почео говорити да је то Радио, српски Радио «Зворник» и онда су почели да пуштају четничке песме путем тог радија, тако да нисмо више могли на неки начин адекватан добијати неке информације, бар смо веровали том радију који је до тада био.

Аутоматски, значи ми од тог 08.-ог, више даље нисмо, односно тачније од 06.-ог, ми нисмо могли се кретати ка граду Зворнику нити Каракају, нити на било коју другу страну, обзиром да смо били у потпуном окружењу тих српских села. Дана 10.-ог, чини ми се или 11.-ог смо први пута, та наша села која су ту, значи у околини, а могу их и набројати, од Дардагана, Хајдаревића, Лупића, Радаве, околних места, Ђулића, да не заборавим још неке, Тахићи тамо, Гребе, почела је, почела је пуцњава значи по нама, по нашим селима где смо у том тренутку, ја ћу сада рећи, из мог села у том тренутку овај, на два трактора се спремило нешто становништва и кренули су у правцу Сапне. Тада је отишла и моја мајка која је била болесна, са свима. Остао сам ја и супруга, отац, брат, остало је још ту доста, доста, овај, народа који није отишао, јер не знам, мислили смо да ипак, обзиром да нисмо, значи да смо били већ свесни да не можемо се јавити ни лекару, нити било шта друго, они су сели на тракторе и отишли су у правцу Сапне, зависно сада у које село и где се ко, да кажем, горе зауставио. Након тога, нисам сигуран, али мислим три до четири дана, овај, пратили смо сада и радио и телевизију и отприлике, то је могла бити, не знам, половина априла, када смо на, нисам сигуран да ли је била Телевизија «Београд» или Телевизија «Нови Сад», када се на телевизији појавио Бранко Грујић који је јавно позивао све Муслимане да се врате у своја места, да им гарантује безбедност, да уколико потпишу лојалност, да су лојални грађани Српске општине Зворник, да им неће нико ништа, да их неће нико дирати. Наравно, то је, што кажу, пола света чуло и онда су све те наше породице које су, да кажем, избегле у том тренутку из села, након дан или евентуално два, вратили су се поново, вратили смо се поново у село и ту смо, неких можда седам или осам дана, иако је, без обзира на све, сваку ноћ, значи и даље остало оно да сви они становници који су живели поред пута, да су долазили горе у наше куће и ноћили, а да сваког тренутка било која информација кроз село прође, да неко купи мушкарце војно способне. Ми смо, једноставно, куд који, распршимо се, бежимо, не знамо ни куда ни зашто.

То је до 26. априла када смо званично нападнути у 10 сати, значи нападнути смо из ватреног оружја, гранатама. Тада смо тек видели да

оно, да кажем, званично осетили тај, тај рат јер су нам изгорела два села суседна која видимо, значи, визуелно, везани смо једни уз друге, изгорели су Хајдаревићи, изгорело је село Дардагани, то је значи све из мог села, значи, то је све у неких можда квадратни километар смо били и они су тог истог дана, значи заједно са њима нападнути смо и ми. Бацане су исто, такође и гранате и пуцало се. Нису наше куће гореле, нису изгореле, видело се да је било великих оштећења и свега. Ми смо тада, комплетно село, напустили негде поподне, не знам тачно када временски, напустили смо село и отишли смо у село Мракодол. Ту смо се задржали, чини ми се, два или евентуално три дана. Повремено смо у та три дана враћали се, обзиром да је село на брду и да је изнад наших кућа брдо, да није било више других кућа. Долазили смо до тог брда, чисто да видимо, да ли горе наше куће, да ли ово, да ли оно. Међутим, након та три дана, неко је у том Мракодолу рекао да се ми можемо вратити кући, да је тог дана у Ђулићима у Омладинском дому, предато сво наоружање које је имало. Ја да напоменем, да ми нисмо, обзиром да је село било јако мало и да је тада можда 30, 35 домаћинстава бројало, да нисмо имали наоружања и да нисмо, када смо избегли, да нисмо имали ништа ни уза се, да смо обавештени да се можемо вратити својим кућама, да је потписана та нека лојалност, да нам се гарантује безбедност, да је оружје предато, да су долазили из Зворника, из штаба територијалне одбране и да су одвезли то наоружање, што смо ми у неким предвечерњим сатима и вратили се опет у горњи део села, значи нисмо се вратили у онај доњи део села, јер су већ доле куће биле обијене, већ из тих кућа је, онај и ствари су биле изнешене и да кажем да је тада у том селу, значи, затекло се и деце и омладине и старијих особа, неспособних, инвалида, природних инвалида и да смо, да кажем тако, вратили се ту и чинило нам се да ћемо живети некакав нормалан живот. Међутим, одмах након, тај дан или евентуално два дана, почели су пролазити камиони, значи путем, са војском, почели су пролазити тенкови и обзиром да се из мог села види значи горњи део, да кажем тако, засеока Незука, могло се видети и чути, пролазила су и кола Хитне помоћи, онда свакодневно је било, значи, пролажење и пуцање, шенлучење такозвано, свака наша ноћ од тог тренутка више није било спавања у кући, него, једноставно, бежали смо, крили смо се, зато што је константно сваку ноћ из тих наших комшијских села пуцано на наше куће, поготово у току ноћи, опет у току дана није, било је неког већег пуцања, осим оног када војска пролази путем, све до, тако је било све до 25. маја, што значи да ми у том тренутку нисмо могли нигде из тих петнаест, шеснаест села, нисмо могли нигде изаћи. Становници из села, ова два села која су попаљена, они су већ тог 26. априла, да кажем тако, како су протерани, како је ко имао родбину негде, да ли на Кучић Кули, да ли на Клиси, да ли на Ђулићима, значи тако су, оно што су понели у

рукама, то им је што им је и тако су се смештали. Дана 25. маја смо поново нападнути и скупљени смо пред кућу Агана Лупића, значи сва моја фамилија из тог села, међу њима наравно и ја. Скупили су нас све ту пред Агана Лупића кућу и нешто се чекало, неких можда пола сата, док се неко није јавио телефоном и данас-дан не знам ко је, обзиром да нисмо имали прилике, да не кажем, да разговарамо о томе, него једноставно, то зна само Аган Лупић, са ким је разговарао у Зворнику или у Ристићима, тамо обзиром да су нам Ристићи прво, прве комшије и из правца Петковаца појавио се оклопни транспортер и стао је недалеко од Аганове куће. Ми смо тада наравно мислили да ће нас, што каже, све побити, обзиром да се само преко пута, преко асфалтног пута налази Ријека, ми смо онако, да кажем, несвесно сви кренули у правцу те реке и ушли смо сви што год нас је било, ушли смо у реку и реком смо ишли све до села Радава. Одатле смо изашли на пут Радава-Ђулићи, отишли смо у Ђулиће исто такође како је ко имао родбину, фамилију, тако је и застајао по тим селима, јер ми нисмо имали другог излаза, значи осим да идемо према Ђулићима и према Клиси. Наравно, за нама је све пуцано и моја породица је била у Ђулићима код нашег зета у кући, било нас је, па ја мислим можда и тридесетак и више, још је и раније било људи ту из Хајдаревића, Дардагана и ту ноћ смо преноћили у Ђулићима. Обзиром да смо имали, да је мој дед био неспособан и да је још један рођак ми, младић, односно њих још двојица, један је био ментално ретардиран, други је био физички ретардиран и они нису, значи у том тренутку када је запуцало, нисмо успели њих тројицу да носимо, тј. да водимо са собом, они су остали, њих тројица су остали заједно у једној кући, преноћили смо у Ђулићима ту и сутрадан ујутру неко од тих комшија Срба је њих довезао значи до Ђулића, до улаза, на улазу у Ђулиће и ту их оставио са аутом.

Касније у мом разговору са дедом, побројао ми је све оне који су одмах у старту упали у село и са нашег верског објекта, одмах су скинули и запалили заставу, верску заставу и поставили су српску заставу, сматрајући да су заузеле село, вероватно и побројао ми је све те комшије, значи њих тринаест, четрнаест из села Ристићи и још једно село Барице, такозвано, свих њих тринаест, четрнаест ми је побројао који су дошли. Уколико је потреба, ја могу рећи њихова имена, обзиром да се ради о мојим комшијама, тако да знам сва имена и презимена. Тог јутра, обзиром да смо спавали, да кажем, спавали, нисмо спавали него смо ту ноћ преседели, у неком подруму, мислили смо да у Клиси, обзиром да имам велики број фамилије у Клиси, да је то преча фамилија, мог оца и моја, мислили смо да ћемо, овај, горе бар ако ништа друго, имати бољи смештај, да кажем тако, да можемо ту провести тај који дан, јер смо рачунали, цело време смо рачунали да ћемо се ми из Клисе вратити својим кућама. Дошли смо у кућу мог рођака Ћазима Авдића и

горе смо исто такође затекли велики број људи и сместили смо се, моја породица, мој амица, стрина са своје троје малолетне деце, у продавницу Ђазима Авдића, јер није било простора у кући, кућа је већ била пуна људи, то је простор за продавницу, имали смо места само за седење на неким гајбама. Тај један дан, тј. једна ноћ је прошла, то би могао бити 27. мај, али обзиром да нисмо ништа јели, од тог момента када смо протерани из Лупа према Клиси, ту ноћ у Ђулићима је следећи дан, следећа ноћ значи ништа нисмо јели, ја сам одлучио да са супругом и још две жене које су супруге од мојих рођака, да се пробамо вратити кући, да ако ништа, бар узмемо, обзиром да нисмо имали ни гардеробе, ништа нисмо имали са собом, јер нисмо ништа ни могли понети, то је тренутак био када смо напустили кући, остало је све тако како је остало. Одлучио сам да се вратимо, да узмемо бар нешто хране да понесемо, да донесемо у Клису и да можемо бар нешто себи спремити хране и вратили смо се нас четворо. Међутим, на неких стотињак метара од улаза у село, била је постављена барикада. Било је ту, не знам, можда неких пет, шест људи, на самом, значи, то је на излазу из села, односно на улазу, како гледате, зависи са које стране гледате, а ми имамо свој улаз у село по средини значи ови који идемо горе на брдо, имали смо свој тај део улаза са главног пута. Ту је било паркирано једно возило прекопута нашег улаза у село где ја нисам, нисам даље смео да идем, јер нама се десило нешто што сам пропустио рећи, не могу се тачно сетити датума, али мислим да је то била половина априла, када само једног дана нестала су нам два рођака – Химзо Лупић и Авдо Лупић. Тог дана смо их тражили свуда, ишли по тим околним селима, тражили их, нисмо ништа знали за њих, ни шта је, нити како је и ја сада не могу рећи, просто се не сећам на који начин смо комуницирали, али моја амицићка је још увек и њен муж, доктор и медицинска сестра, они су још увек радили у Дому здравља у Зворнику, а ради се значи о том амицићкином оцу који је једноставно нестало, не могу се сетити на који начин смо са њом овај ступили у контакт, како смо комуницирали, да она покуша у Зворнику, обзиром да је она у граду и да су ипак она и њен муж доктор, она је медицинска сестра, да покушају ступити са неким у контакт да види да ли ти људи нису ухваћени, да, обзиром да су ова двојица људи једноставно нестала из села, а нико нема појма на који начин су они нестали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А када су нестали?

Ошт. МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Отприлике половина априла, отприлике половина априла. Међутим, тек следећег дана, послеподне, отприлике, сада можда мало више од 24 сата њих није било никако, значи они се нису уопште појављивали. Тек некако следећег дана послеподне, они су се појавили. Нисмо знали ништа до тренутка док они нису дошли међу нас све ту и почели су причати да су, не њих само двојица, већ и један

момак, човек Дардаган Менсур је био заједно са њима тројицом, били су поред пута и наишло је неко комби-возило које, са војницима, «ко сте ви, шта сте ви»; Муслимани, покупили и одвезли их у «Алхос». Онда су они, значи говорим њих двојица, нама све пренели шта се то све дешавало у «Алхосу», да су их тукли, да су требали да их убију, да су видели тамо по столовима одсечених ушију, прстију, да су зидови били крвави, да је било свега и свачега, да је једноставно, нису могли пуно ни причати. Истина, овај, тада ни ја нисам, овај, а сумњам да је ико и питао, ко их је спасио уопште, значи до неког каснијег периода и то је, то њихово хапшење, одвођење је задавало нама још већи страх, тако да смо сваког дана значи пре тог одласка у Клису, сваког дана смо, да ли је процурила информација нека да хватају војноспособне мушкарце, ми смо бежали у оближње шуме, крили се, па се неко враћао, тако да, онај, све је то било тако и онда ја из тих разлога нисам, када смо већ дошли, ја нисам смео, овај, прићи ту барикади. Прво, нисам могао одатле видети да ли су на барикади те моје комшије или су неки други људи. Супруга и ове две жене су отишле прво у моју кућу која је била исто тако сва, да кажем тако, излупана врата, све обијено, супруга је успела узети нешто брашна, нешто меса из замрзивача. Ту у селу се затекао наводно чувајући куће, Горан Цветиновић и Драган Ристић. Њих двојица су се затекли са пушкама ту, то ми је супруга пренела и супруга је хтела ући у стринину кућу, исто такође, обзиром да смо били заједно у тој кући, да нешто понесе, обзиром да је имала, стрина је имала и малу бебу, да нешто и гардеробе узме, они јој нису дозволили да уђе у стринину кућу. Онда су отишле од ове једне жене Ифете, тј. тачније, кућу Јусуфа Лупића, дошле су ту, пред кућом је било најмање двадесетак војника, што комшија, што неких са стране, пекли су вола на ражњу, седели, пили и ту их је пратио цело време, значи и, да кажем, пропустио да се врати назад Неђо Цветиновић. Прешле су мост, значи према суседном селу, званом Хамзићи и тамо путем, ја сам био цело време у Ријечи и док сам чекао њих, Фадил Лупић је био момак који је био малолетан, али је мајка отишла са мојом супругом и са мном и он се уплашио и кренуо из Клисе сам и дошао и нашао мене. Ту смо сачекале њих три, оне су нешто на колицима овим ручним што су могле, Ифета није могла узети значи ништа из своје куће, обзиром да није могла прићи кући од тих војника, прошли смо кроз, вратили се кроз Хамзиће на Радаву, Ђулиће, вратили се у Клису и онда смо у Клиси, ја сам значи од тог 25. све до 31. маја био у Клиси. Тада сам непосредно контактирао са Аганом Лупићем, обзиром да у то време, ми нисмо могли нигде изаћи, Аган је свакодневно са аутом ишао до Зворника и назад, имао је своју приватну продавницу. Покушавали смо да од њега набавимо те намирнице. Онда по цигаре, односно по духан смо ишли у Тршић, обзиром да је Тршић тада узгајао духан, нисмо могли цигаре нигде купути, пешице смо преко брда ишли

до Тршића и тамо од људи набављали духан, они који су пушили. Ту смо се могли кретати, даље, значи нисмо могли нигде. Оно што јесте да смо ми сви тог дана 25. маја буквално протерани до Ђулића и Клисе. Аган је дошао са аутом у Клису, односно у Дураковиће и он је тих неколицину дана несметано ишао до своје куће и претпостављам да је ишао у Зворник. Једног дана је наишао и рекао, да то вече се спремимо ми сви Лупићи, да бежимо док се он врати из Зворника. Чекали смо га сви пред кућом деде Јашаревића у Клиси, јер смо се ту сакупили смо се, нисмо сви били по истим кућама, рекао сам, били смо како ко, где је имао родбину, тако смо се и смештали. Међутим, када навече се вратио у неким касним сатима, стао је поред нас и рекао да нема никаквих проблема, да нема потребе да бежимо нигде, да је све у реду, да нам неће нико ништа.

До следећег дана, могао би бити можда 29. мај, нисам сигуран да ли је 29. или 30., али 29. маја, а морам напоменути да у моменту када смо ми већ стигли у Клису, да је Клиса била пуна народа, што са Кучић Куле, Тршића, Тахића, не знам све из којих места није било народа, значи једноставно Клиса је била пуна да, што кажу људи, није се могло, све је било прекривено народом, толико нас је било горе. И тог, чини ми се, 29. маја ходао је неки човек, ја не могу рећи поуздано како се звао, јер нисам га познавао, млађи човек и звао нас на неки састанак у Делићима, то је исто Клиса, али то је презиме у том делу Клисе. Дошли смо, не смем сада са сигурношћу рећи колико нас је било, али било нас је између 500 и 1000 војно способних мушкараца. И на том састанку, ја бих га назвао састанак, зато што је један човек говорио, а сви смо ми остали слушали, ћутали, говорио је да треба да направимо спискове војно способних мушкараца из сваког села, да нам се гарантује безбедност, да неће никоме ништа фалити, али само да се има евиденција да нема ту неких других људи, их неких других села или да неко одатле не би вероватно побегао. У том тренутку када је он само споменуо да треба да свако село направи списак војно способних мушкараца, једноставно, сви су се људи буквално разбежали са тог састанка, свако на своју страну, јер моје размишљање у то време је било, јер сам и ја био присутан на састанку, моје размишљање у том тренутку је било, па да, направимо спискове и онда ће неко доћи и само по имену и презимену прозивати једног по једног и одводити, јер свашта се чуло. Ево, пропустио сам исто такође рећи, да ли је 21. или 22., али мислим да је 22. мај, значи пре него што ћемо ми бити протерани, обзиром да смо ми територијално везани значи, Доњи Грбавци и Грбавци, да је то све физички везано, нисмо могли визуелно видети, али се могла чути те ноћи јака пуцњава, што смо овај, претпостављали да су нападнути Бербићи, Чираци тамо, Шахбеговићи и тај део, обзиром да су и они ту у том делу били, да кажем, у окружењу, што се, нажалост касније након извесног периода,

након ево неколицину дана и испоставило тачним, да је, да су се наше претпоставке обистиниле. И са тог састанка смо се сви, да кажем тако, разбежали свако на своју страну, по групама, двојица, тројица, владао је један хаос, паника. У том тренутку мислим да нико није у својој глави могао донети одлуку за неког другог шта да ради, како да ради, где да иде, обзиром да исто такође, значи свакодневно су пролазила та возила са војском, према, према Горњим Шетићима, значи Горњим српским Шетићима и претпостављамо горе Бошковићима, обзиром да су они везани, да с друге стране Клисе, Малешић, тако да то је владао један општи хаос, паника, једноставно, што кажу, ма није нико знао ни за ког, људи су умирали, јер нисмо, овај, били у ситуацији да их превеземо нигде лекару. Мој рођак је у Клиси умро, Суљић Салих, њега смо, нисам сигуран, али да ли 28. или 29., њему је позлило, није био стар човек, али му је позлило и умро је тог дана и ту смо га и сахранили у Клиси. И такође исто је било и 30., различите су дезинформације, ја бих назвао дезинформације, зато што ни од кога нисмо могли изворно чути, да неко дође да каже, у селу званично, јавно, знате шта људи, ми се селимо ту и ту, неко нам гарантује то и то. То је ишло, како би рекли, од куће до куће, ко је шта говорио, углавном, једноставно, није се могло више ни у шта поверовати, зато што су нам говорили, уколико будете бежали у шуме, шуме су све око вас минирале, не знам, пресечене су жице електричне енергије, па су спуштале на земљу, па ако наиђете побиће вас електрична енергија, па не знам где су све постављена митраљеска гнезда. То су све долазиле информације од људи који су наводно вршили преговоре. Ја сам само чуо да у име наше муслиманске стране у то време, да је разговарао и преговоре вршио Алија Ђулић, звани «Ђуро» и Јашаревић Нурија, председник Месне заједнице Клиса. За толико сам био у току, све друго овај, шта је и са ким разговарао Аган Лупић, то никада није хтео рећи. И онда у једном тренутку, тог 31. маја, негде у поподневним сатима, ја сам био у присуству свог рахметли оца, амице, дједа, брата, једног амицића и разговарао сам са оцем, да би требало бежати, да би требало, уствари, сви да бежимо негде. То је био један тренутак када треба одлучити, али не сме нико ни за кога да одлучи шта да чини. Ризик је и остати, ризик је и кренути негде, а не знаш где идеш. Отац ми је рекао да смо ми млади, да смо деца, пошто ми је брат био у то време малолетан и за неке ствари сматрао је да сам ја мало искуснији, обзиром да сам ја имао 23 и по године, да сам већ засновао своју породицу и буквално да ми га је предао у руке и рекао «идите, ви сте млади, покушајте некако, с неке стране прећи на ту такозвану слободну територију». Наговорио сам и свог амицића који је исто тако, да пође, био је малолетан, да кренемо и кренули смо путем ка Клиси, не знајући, односно из Клисе према једној мањој раскрсници у близини гробља, пошто у Клиси имају две велике раскрснице, а ова

раскрсница је за насеље Суљићи. Ту нас је било, говорим значи о овој мојој фамилији, било нас је, па ја мислим, једно седам, осам, можда и девет, нисам сигуран, али бих могао се сетити свих имена, јер то је тренутак нашег растанка са њима, не знајући, наравно ни шта ће се нама десити, ни, иако је у то време крупна одлука кренути негде у шуму без ишта, са комадом хлеба у руци. Брат и амицић су ишли испред мене, ја сам се два или три пута враћао тим својим рођацима који нису смели, да кажем тако, да донесу одлуку да крену. Ја сам одлучио боље је и метак, погинути од метка, него пасти у руке, обзиром да се свашта могло чути, свашта се и дешавало и кренули смо до шуме. Ту смо нашли код једног амицића који је само годину млађи од мене и још једног рођака који је моја генерација, са мном је ишао у школу, Топаловић Бериз и Лупић Хариз, кренули смо у шуму, чекали смо, да кажем тако, да падне мрак, а док смо чекали, покушали смо се из шуме оријентирати отприлике где се налази Засеок, где се налази који део, да кажем, тих месних заједница, обзиром да ја никада нисам, значи пре тог тренутка, никада нисам био нити у Засеоку, нити у Незуку, нити у Међеђи, нити у било којем другом делу, осим што сам био можда неколицину пута у Сапни. Сачекали смо мрак, низ шуму лагано да се спуштамо до асфалтног пута. Мало смо и слушали раније када су људи говорили, где би то отприлике могла бити митраљеска гнезда, где би то могло бити минско поље, мало смо нешто свашта слушали, да би могли на неки начин да се оријентишемо, иако је ноћ, мрак, ништа не знамо, нисмо из Клисе да можемо да познајемо те и те стазе шумске и некако смо успели сићи до асфалтног пута и при претрчавању асфалтног пута, нисмо знали да имају на кући Здравка Пантића, тачније на кафани, да има митраљеско гнездо и да је постављен рефлектор који је вртео у круг, тако да нас је у том тренутку осветлио тај рефлектор и онда су на нас запуцали, ми смо ту били лежали у каналу, можда и петнаестак, двадесет минута, не знам колико је времена прошло, јер тада су секунде биле минуте, а минуте су биле сати, значи толико у том требали смо претрчати једну њиву. Претрчали смо је, дошли у Ријеку, из Ријеке смо се попели опет следећа нека њива тамо и ушли смо у неке шуме. То је већ могло бити не знам можда и 11, 12 навече у току ноћи и онда када смо се пењали уз ту шуму, већ смо дошли, да не кажем до на крај шуме, али почела је опет нека пуцава и људи су говорили «стој». Стали смо, шта је, ко сте, шта сте, ту су нас дочекали некакви људи за које ми нисмо знали ко су, ни која је војска, ни јесмо ли на правом месту или нисмо на правом месту. Значи тих неких, не знам, можда је то потрајало и да кажем, можда 11, 12, можда је то било и после 12 ноћу, када смо, што кажу, дошли до њих. То су били људи са оружјем, дочекали су нас ту, рекли смо да смо из Лупа по имену и презимену, да смо били у Клиси, да бежимо кроз шуму, да не знамо ни где смо дошли. Онда су они рекли да су они из Засеока и

да смо дошли где треба. Одатле су нас они превели у село Засеок ту у једну оближњу кућу. Застали смо неких можда максимално пола сата, сат, нешто су нам дали за јести, обзиром да смо били исцрпљени, да смо били гладни, за мог боравка у Клиси тих четири, пет дана, мислим да сам ја јео два пута и супруга на поласку ми је дала један комад хлеба да имам за себе и за брата. Ту смо мало јели, одатле су нас пребацили у Незук. Ја сада говорим, ја тада, у том тренутку нисам знао које село до којег граничи, нити сам имао прилике да знам, али касније сам све, овај, сазнао и где сам, куда сам прошао. Ту смо ту неких два, три сата преноћили док није свануло. Одмах сутрадан ујутру су нас даље пребацили за Међеђу, из Међеђе, ту смо застали исто такође можда неких сат времена, евентуално два, све смо значи пешице ишли и онда су нас пребацили до села Јајићи, то је већ општина Калесија. Исто, такође, нисам никада био тамо и то је мени био први тај некакав сусрет. Када смо дошли ту, дали су нам опет да једемо и онда су раздвојили мене и ову моју двојицу рођака, који смо били војно способни, а мог брата и амицића који су били малолетни, њих су на једну другу страну оставили, тако да су нас ту аутоматски и мобилисали. Упутили су нас, значи у току дана смо ту, да кажем, провели неких пар сати, пребацили су нас у једно село звано Брда код Калесије, односно код Мемића, између Мемића и Калесије. Да би, то је 01.06., да би 02.06., сутрадан ујутру одмах, ми када смо, преноћили смо ту смо прихваћени у једну кућу и преноћили смо и комби нам је довезао доручак и возач комбија је видео мене и препознао мене, радио је заједно са мојим оцем у фирми, радио је ту годину дана у «Новом извору» заједно са мном, био је возач камиона, ми смо га звали по надимку «Соња», он се зове, његово право име је Сенад Гогић из Зворника. Питао ме је шта ја радим ту, тако и тако, испричао сам му причу да сам ту ноћ пребегао из Клисе, да су ме мобилисали, да су ме ту ноћ довели. Онда је рекао да је он целу ноћ синоћ возио избеглице из Клисе и рекао ми је, пошто је био значи добар пријатељ са мојим оцем, био је више пута код мене и кући и рекао ми је да ми је деда одвезао ту ноћ, препознао га и одвезао у касарну на Дубраве. Ја сам одмах истог тренутка питао и за мајку, оца, супругу, пошто они су остали, заједно сви, стрину, рекао је да је, да су сви војно способни мушкарци, да су они причали њему да су сви војно способни мушкарци раздвојени на Бијелом Потоку, а да деца, жене и старци да су пребачени до Мемића и да су онда одатле из Мемића пешице до Калесије, а да су одатле из Калесије камионима развожени и он каже да он није видео, није имао прилике да види ни моју мајку, ни супругу, а да за сигурно ми гарантује да ми је деда одвезао у касарну у Дубраве. Ја сам тог тренутка, како ми је рекао, отишао и јавио се неком тамо човеку. Никада му не знам ни име и рекао да хоћу да идем да је тако и тако се десило, да сам тако добио информацију и да хоћу да идем да

тражим своју породицу, знајући да је у Клиси остало пуно моје фамилије, а и војно способних мушкараца, значи остао је мој отац Рамо, остао је мој амица Рамиз, сви смо га по надимку звали Расим, остао је мој амицић Ахмут, амицић Мујо, Исмет, Химзо, Авдо, Рецо, Ибро, остало је па не могу сад али мислим да је њих негде око двадесетак, њих само тројица, четворица ових старијих који су били, они су пуштани да иду са женама и дјецом. Пошто сам, супруга ми на Дубравама имала тетку, мислио сам одма да ћу их пронаћи код те тетке у Дубравама, међутим некако сам се цијели дан пребацивао, дошао сам нису били. Кад сам се појавио каже «ми смо чули да си погинуо, добро је да си жив». Нису знали ништа, значи ни где, отишао сам у касарну тамо сам да кажем видио толико народа на једном мјесту да сам тражио искључиво да видим где ми је мајка, супруга, отац, дјед, да ли су живи, да ли су, шта се десило. Ту сам нашао дједа и он је рекао да су највероватније доста наших, из нашег села Лупићи да су у Доњим Раинцима, да су их пребацивали доле у школу, да су као по селима распоређивали где ће кога да превезу, али да он не зна како је он завршио на Дубравама и тако да сам тих, тог истог дана значи у неким вечерњим сатима дошао у Раинце и у једној приватној кући нашао сам мајку, супругу, стрину и њене двије ћерке малољетне. Тог тренутка кад сам се ја појавио, наравно појавио сам се без брата и без тог од стрине сина. Прво што су «зар су и њих двојица погинула, ако су ови заробљени, шта је с њима двојицом». Рекао сам да не знам, да су они остали, да су њих издвојили као малољетне, да сам ја већ отишао био ту тренутно мобилисан значи тај један, евентуално два дана, да су они остали. Онда су они, сјео сам са њима шта је с овог, шта је с оног, испричали ми ту причу, тог кобног 01.06. шта се све дешавало да су ударили редом, а да су највише ударили тог мог амицу Рамиза на Бијелом Потоку. Једино што сам мого да закључим у том тренутку јесте зато што је он можда био у резервном саставу полиције иако нико није имао разлога било кога од тих људи да нити малтретира, нити било шта друго. Да су ми исто такође испричали причу да су и убијали људе на Бијелом Потоку па пошто је Мустафа Гребих, наш зет Лупића, одма је та прича чула се, моја родица удата за њим, да је он убијен одма на Бијелом Потоку, да је убијен Јунуз Смајловић и још неки људи за које оне нису биле сигурне по имену, презимену, говориле су али нису биле сигурне. Све то кад сам сазнао у мом животу је настао неки пакао, једноставно свакодневно неко ходање, од неке комисије до неке комисије за, од Црвеног крста до Црвеног крста, данима сам писао писма, покушавао с неким људима ступити у контакт са мојим пријатељима, познаницима да видим шта се дешавало. Оно што ми је супруга рекла и мајка и стрина да су тог дана они сви били затворени у Технички-школски центар јер се то могло видјети кад су камиони пролазили, нажалост ја сам ишо у ту

школу, познајем те објекте све и да сам тог тренутка кренуо да тражим свог оца, свог амицу и све остале рођаке, а како сам све више сазнавао ко је све од тих људи био у тој групи од близу 700 људи поред мојих 15 или 16 Лупића који су били, та моја ближа фамилија, доста моје фамилије из Клисе, рођака који су били у Техничко-школском центру и доста фамилије из Кучић Куле, из Тршића била је велика фамилија. У једном тренутку појавио се Хамзић Весил, ја не могу сад тачно прецизирати датум, и он рахметли је, појавио се он и дан или два сам, обзиром да се ходало пјешке, дан или два сам ходао да дођем до њега да бих од њега могао нешто ћути шта је било с тих људи, шта се дешавало. Мислим да је он сваком понаособ ко дође, а да је имо неког свога у тој групи, говорио шта се дешавало. Морам признати да тада у том тренутку нисам могао замислити, не да му нисам вјеровао, него нисам могао замислити да може неко да убије толики број људи иако тада у то вријеме се говорило, али ево већ је дошло значи временом, говорило се да се ради о 700 људи, да је то једна велика група људи, да је просто немогуће да, мислим једноствено та невјерица да човек каже да је човек погинуо један, два, па, али у том тренутку испричао и како су вожени до Техничко-школског центра, да су вожени до Пилице, да су враћани до те клаонице, да су убијали, да људи нису кад су видели мртва тијела да леже да нису хтели да излазе из камиона зато што су их терали да искачу из камиона, како искачу да их убијају, да група у којој је он био са својим ближим рођацима да нису хтели изаћи из камиона да су један другом сједили на раменима, да нису хтели изаћи кад су отворили странице камиона да они нису хтели изаћи да су они пуцали по каросерији камиона, да су људи падали онако са каросерије, да он исто такође пао не знајући је ли рањен или није рањен, да, значи ништа, пао је, био је у несвести неко извесно време, пробудио се, преко њега је лежао његов први рођак мртав, да је скинуо јакну с њега и да је погледао око себе и да је видио да нема никога, да је почела и кишица да пада. Пошто је то био исто такође млад момак у то вријеме можда својих 18, 19 година да није имао више, каже да није знао те путеве ни чак отприлике да се орјентише куд би могао па је он више дана ходао док није успио да нађе пролаз. Други или трећи дан или можда дан – два, нисам сигуран, појавио се и заштићени свједок «Осам» с ким сам исто такође с ким сам исто такође разговарао о свим и можда много већим детаљима него са, зато што када сам разговарао са Весилом просто нисам могао себи да докажем да вјерујем пошто ми је говорио да је мој амицић Махмут био сав црн од удараца, да је мој рођак Мухамед, који је моја генерација који је ишао у школу са мном, да су били толико ударани, да су били, говорили су ми ја једноставно нисам то могао ни схватити нити поднијети да се то могло десити. Рат је трајао, крајем 1995. године ја сам обишао све једну институцију где се могло

пријавити да пријавим, слао писма да видим хоће ли се однекле појавити неко жив, све је то било безуспешно, е онда 1996. године смо се скупили нас можда тридесетак и формирали смо Удружење породица заробљених и несталих лица опћине Зворник у Тузли где смо исто такође наставили да прикупљамо информације о свим заробљеним и где је и на који начин, ко су чланови породица и све остало тако да све до проналаска првих масовних гробница где сам лично присуствовао отварању сваке масовне гробнице тражећи не би ли препознао своје најближе. Када је отворена масовна гробница «Бербића мезарје» по гардероби смо препознали мог амицу Рамиза али смо ипак чекали званичну потврду ДНК. Након неког извесног времена по стицању налаза ДНК утврдило се да је то он, а и потврдиле се неке раније да кажем моје, моји разговори са сведоком «Осам», са Хамзић Весилом и са још неким људима обзиром да је било више да кажем тих размјена заробљеника и да сам ја покушавао да ступим у контакт са свим оним који су били негде па су размењени и људи који су били затворени у џамији у Ђулићима, значи и они су провели ту једно извесно време затворени у џамији, па су људи из Гребиха били исто такође затворени, они су исто такође размјењени. Био је затворен и Беган Бошњаковић из Кучић Куле, он је ухваћен мало раније него што ће нас протјерати, значи мало прије 25.маја, нисам сигуран којег датума и он је био затворен у згради Новог Извора, управној згради Новог Извора у Зворнику и са њим сам исто такође разговарао, причао је значи да се чуло и међу заробљеницима да су ти људи побијени, да нема нико жив.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хоћете да седнете или да направимо паузу? Како Вам је zgodније, реците.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Нека, наставићу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Седите, спустите микрофон, па ћемо кад буде дошао ред на питања да направимо паузу.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Пошто су они говорили да, говорим о сведоку «Осам» и о Хамзић Весилу, причалу су мени, значи говорим ово лично шта су они мени причали, да је првог дана тог 01.06. на Бијелом Потоку и у Клиси да је убијен један човек, ја нисам тад, морам признати да ми је, обзиром да ми је велики број фамилије, да нисам пуно распитивао тада у том тренутку кад смо се видјели тих првих неких дана нисам се распитивао иако су то све људи били моје комшије, ја сам се распитивао о оцу, распитивао сам се о амици, о амицићима. Говорили су ми да су ударани и да ми је тај мој амица тај први дан убијен у Техничко-школском центру када су убијени и још неки људи које су ми они говорили као Хрустан Авдић, чини ми се Енес Смајловић, Авдија Селимовић, не могу се сад сјетити свих имена али овај, причали су да је убијен један велики број можда чак и до 200 људи да је убијено у Техничко-школском центру и да су убијани на различите начине. Да је

било људи којима су давали соли, па касније дају воду да се напију па су људи умирали и од тога и да је било разних исто тако мучења, малтретирања и онда сам претпоставио тада кад смо препознали мог амицу из масовне гробнице «Бербића мезарје», онда сам сам у својој глави претпоставио да је истина и схватио да је истина оно што су они говорили јер ја то у ствари нисам желио да прихватим, ту истину, нисам могао схватити да неко може да убије толики број људи, поготову не за један или два дана. И даље сам наставио трагати, разговарати са људима, контактирао сам са свим и сваким значи до сваког податка којег сам могао доћи поготову од 09.марта 2001. године кад сам се вратио у своје прије ратно пребивалиште тад сам сваки дан значи био ту и имао прилике да и у граду Зворнику срећем пуно људи које сам познавао и онда када је откривена масовна гробница «Црни врх» и када је проглашена као једном од највећих масовних гробница у Босни и Херцеговини секундарних, сваког дана сам био на тој ексхумацији и пратио и од тог тенутка до данас из те масовне гробнице ексхумиран је и идентификован мој отац, мој амицић Махмут, Исмет, Ибро, Мехо, Јусуф, Адем, а ни до данас дан нисмо успјели пронаћи Химзу, Рецу, Мују, Суљу, Сеада, свих ових.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А Шемсу Лупића?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, да и Шемсу, не могу да се присјетим свих, није.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није пронађен?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Није, није пронађен, не могу да се присјетим свих. Све је то, свих ових још од 1992. године до данас значи не само да говорим сад да сам испред Удружења породица заробљених и несталих заједно са свим осталим колегама који су били, значи прикупљали те податке о свим заробљеним тог дана и са подручја општине Зворник, тако да сам био у прилици да разговарам и са људима из града Зворника, да сам био у прилици да разговарам и са људима из Дрињаче, из Доњих Грбаваца, односно Грбаваца, из Снагова, из Јусића, исто такође и приликом идентификација значи био сам у прилици да обавештавам њихове породице кад се деси идентификација. Онда у вријеме можда 2000./2001. године када се почеле откривати масовне гробнице прикупљао и антемортем податке за заробљене и нестале особе испред Међународног комитета Црвеног крста и углавном и данас дан исто и разговарам и сарађујем са већином људи у намјери у циљу да се пронађу и остале масовне гробнице и да се ексхумира и преостали део људи који ми још увијек тражимо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ако сте Ви завршили, хоћете ли да направимо сада паузу, па ћемо питања, имаћу ја питања, можда још неко.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Одређује се пауза у трајању од 25 минута.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се главни претрес НАСТАВИ након паузе у 12 часова и 17 минута.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Значи у Каракају на мосту, на прелазу за Србију, су били паркирани тенкови, још пре, сигурно и четири, пет месеци почетка рата у Зворнику. Те тенкове је могао видети свако ко год се кретао тим путем на релацији Зворник-Каракај, што је само по себи нешто говорило да ипак Југословенска народна армија је била ту присутна у то време тада. Оно што сам заборавио, пропустио рећи, да смо, док смо још били у Лупама, то је негде отприлике можда од 18. до 20. априла, имали смо један заједнички састанак са комшијама Србима пред кућом Бајре Лупића, где сам и сам присуствовао том састанку, било је мојих Лупића можда седам или осам, могу им имена набројати, а с друге стране, исто, такође, са српске стране било је и њих шест, седам, од којих је, тај састанак је водио Драган Стевић који је био не у класичној маскирној униформи, него је био као комбинезон униформа, из једног дела, маскирна, шарена, значи униформа, док сви ми остали који смо били присутни, овај ту на том састанку, били смо класично у цивилу. Нико од присутних ту није имао наоружање, осим једног човека који је недалеко значи од те куће Ријека, можда неких педесетак метара, са пушком је ходао Сретен Ристић, да кажем, око нас. Сада, из којих разлога је он ту се кретао, не знам. Разговарало се о следећем, обзиром да смо више пута били провоцирани, да је пуцано више пута на наше куће, да, ми смо тражили да се састанемо да видимо да нема потребе, ако ми немамо оружје, ако не пружамо никакав отпор, ако ништа, ако живимо да кажем, неким нормалним животом, зашто сваку ноћ те провокације, та пуцања, одговори су били да ту пролази и долази нека

војска, да они то не чине и тако даље. Заборавио сам рећи, а говорио сам о томе да су моја два рођака била ухваћена наравно касније, по њиховој причи, они су ухваћени, били су у «Алхосу» и када сам имао прилику након мог преласка, можда не знам тачно који је временски период, али потражио сам ту своју амицићку и њеног мужа, као и да их питам, ко је уствари та особа која је њих двојицу, овај, спасила из «Алхоса», да тако кажем, јер је та особа напоменула «сада сам вас спасио, а богоми, за касније, ништа не гарантујем». Ја сам и рекли су ми име и презиме човека, јер је то био њихов радни колега, овај заштићени сведок "Q", што сам ја касније, у нашем приватном разговору, и њега лично питао, није се могао сетити, иако је са том мојом амицићком ишао у школу и заједно су радили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кога сте питали, сведока "Q" ?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, желео сам да се лично уверим да ли је он био та особа што је рекао да не може да се сети.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: За Химзу и Авду?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, не може се сетити да ли је био он тај који је њих двојицу, овај, извукао из «Алхоса». И оно што сам још заборавио рећи, значи кроз овај мој рад у Удружењу, значи контактирао сам са многима и ми смо дошли до података да је око 1.500 људи по разним логорима у Зворнику ликвидирано од априла, маја, до краја јуна из различитих села, места, то је оно отприлике што сам ја пропустио рећи, можда још нешто се будем присетио у међувремену.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја ћу Вас питати и још неко од странака.

НАТАША КАНДИЋ: Поменуо је сведок сазнање, процену, да је око 200 људи убијено у Школско-техничком центру. Да ли има још неких сазнања о томе, где су убијани, осим Герине клаонице, да ли има?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Значи, по ономе што сам ја могао чути и од заштићеног сведока «Осам» и од Хамзић Вејсила и од још неких људи које, са којима сам ја контактирао наравно после, али са њима сам, значи они су ми биле прве особе које сам ја, овај, желео да видим и да једноставно дођем до сазнања шта се десило са мојима, овај, говорили су да је било убијања и у Пилици и на Бијелом Потоку и да је било једно убиство у Клисци, да је било у Гериној кланици убиство и да нису само они били затворени у Техничком школском центру, него да је ту било још људи неких које они у том тренутку, односно које су они затекли већ у Техничком школском центру који су били, њих можда 50 до 70 људи.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли има неких података приликом прикупљања тих информација кроз рад Удружења, о неким убиствима код железничке станице?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Ја сам желео, па сам, ево, значи овде присуством у суду и приликом праћења суда, ја сам постављао таква

питања, зато што неке моје информације које сам ја добијао од људи у Зворнику српске националности, да је било убистава и код железничке станице и чак постоји могућност да постоји један локалитет масовне гробнице обзиром да сам све локалитете постојећих масовних гробница и оне које су прекопане, ја сам обишао лично, значи био и у контакту са људима и по информацијама других, значи оно што сам ја могао чути овај, да је било убистава на железничкој станици и да је исто, такође, и на Економији и «Нови извор» и управна зграда «Новог извора» обзиром да ми је овај рођак Бошњаковић Беган био заробљен у управној згради «Новог извора», да ми је са мајчине стране, био амиџић, његова супруга, његова два сина, снаха, двоје деце, да су били заробљени у управној згради «Новог извора», да су их одатле исто такође мучили, патили и свашта нешто радили.

НАТАША КАНДИЋ: Добро, да ли су у Лупама или у другим селима, Клиси, Дрињачи или Зворнику, да ли се прича о томе, шта се догађало те 1992. године?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па свакако, то је наша свакодневница и ми без тога не можемо живети, да свако седење, разговарамо о томе шта се дешавало, зашто су људи побијени, обзиром да сваког дана, значи, када је рат стао, нећу рећи да смо изгубили сваку наду да је ико преживео, али појављивањем неколицине, морам признати, да никада нисам контактирао са овим сведоком «Девет», нисам имао прилике никада ни да га видим, али сам само чуо да је и он један од преживелих из Техничког школског центра, али свакако да се у сваком овом селу сада где год да дођете, прича о овоме, разлог томе више. Ја сад кад помислим да се вратим у своје село, нас четворица смо преживелих, оно остало су побијени мушкарци, тако да.

НАТАША КАНДИЋ: А данас у Лупама има и Срба, је ли тако?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

НАТАША КАНДИЋ: А са њима да ли разговарате?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Врло ретко зато што не желе разговарати на ову тему.

НАТАША КАНДИЋ: Немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Да ли сведок може, рекао нам је данас да је у Делићима 29. маја састанак био и да је тад, да вам је било речено да саставите спискове из сваког села понаособ војно способних мушкараца. Ко је предлагао да се саставе такви спискови?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Пред нама свима, на једној тераси, испред једне куће стајао је Исмет Ахметовић. Истина ја тад нисам му знао презиме, знао сам да је Исмет, знам човека овако лично нисам пошто у Клиси има више презимена, ја сам тада познавао њега, али нисам му знао презиме. Он је стајао испред нас свих и говорио је како

нама неће бити ништа, како смо заштићени, како неће бити никаквих проблема, али само ради евиденције треба да саставимо из сваког села, како би рекли неке вође села. Тада су били председници месних заједница, али пошто је ту било више људи из више месних заједница, из мултиетничких месних заједница, они су тражили да понеко из села направи спискове свих војно способних мушкараца који се тренутно налазе у Клиси. Ја сам рекао да је то за мене био један знак, сигнал.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А ко је њему, ко је то Исмету рекао, наредио?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Он је рекао овако, он није рекао да је наредио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко је тражио то од њега?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Кризни штаб Петковаца да су они били на разговорима у Петковцима, а ево сад сам се већ и присетио неких још додатних ствари које ми је супруга говорила на Бијелом Потоку неки од наших комшија, људи који су били присутни ту, Срба, да су долазили поред камиона и како виде коју породицу питају где ти је тај, где ти је тај зато што смо се сви лично познавали, лично знали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи, неко је њему из Кризног штаба из Петковаца рекао да треба да тражи?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И је ли направљен списак?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не, ми смо се расули куд који.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Касније да ли сазнајете да је неки списак направљен?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не, никад није списак направљен зато што тад, моје мишљење и тад и сад је било такво да уколико имају списак, значи једноставно сваког секунда, сваког тренутка ће доћи по списку по имену.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, питам Вас зато што имају сведоци који говоре да је списак постојао и да га је Алија Ђулић?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: У Клиси.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не у Клиси него списак војно способних. Да ли знате да ли је касније сачињен?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: У Клиси није сачињен никакав списак војно способних.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли имате неко посредно сазнање од касније?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не, не, није никад направљен списак у Клиси војно способних, али сам чуо да је направљен списак у Техничко школском центру.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ту да је прављен?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, да је ту прављен.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците нам о томе нешто, ко Вам је то причао и шта?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Видите, након једно два дана или дан или евентуално два дана у касарни у Дубрави се појавио Аган Лупић и Алија Ђулић, што је то представљало, у том тренутку ја нисам значи био ту, ја сам само чуо шта породице причају у том тренутку, значи оне које су биле у Дубравама у касарни да су они пуштани из Техничко школског центра наводно да иду да однесу спискове у Тузлу са неким овлашћењем, да су овлашћени испред цивилне, војне и полицијских структура да су овлашћени да разговарају око неке размене заробљеника. Ја сам то чуо одмах чини ми се, не знам сад да ли други или трећи дан кад сам значи ја пристигао у касарну Дубраве и кад сам нашао тамо дједа, ја сам чуо да су тако причали да је направљен списак, да су они донијели некакав списак по имену и презимену свих људи који су били затворени у Техничко школском центру.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Донели ту?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не, не, нису донели ту него они су донели те спискове у Тузлу и неке предали наводно. Е, сад јесу ли предали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То сте чули?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, јер то су они говорили тамо људима који су били на Дубрави.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, зато што сад не говорите па зато Вас питам?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па много што-шта они сад не говорите.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Добро, да ли се и у једном тренутку тад, значи кад је предлагано то да се сачине ти спискови говорило чему и коме требају такви спискови?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не, није било времена, рекао је да направимо спискове свих војно способних мушкараца по селима ради евиденције да не би неко као отишао или да није неко у Клиси из неких других.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То сте рекли само питање је за кога је то требало, коме да се да то?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па вјероватно онима с кима су преговарали, ко им је тражио списак, значи оним из Кризног штаба, тако су рекли.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Из којег места?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Из Петковаца.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Из Петковаца?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Тако су рекли, е сад да ли су требали њима предати или нису, али ја претпостављам да јесу, зато што су експлицитно тражили да се попишу сви мушкарци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А ко је био шеф Кризног штаба у Петковцима, да ли Ви знате?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Тада у то време говорило се да је то Винко Радовић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је Кризни штаб постојао и у муслиманским селима као неки орган?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па видите, код нас није, ми смо били неко мало село. За Ђулиће нисам сигуран али знам да је Алија Ђулић био председник Месне заједнице и знам да је он, сад претпостављам да је у име Месне заједнице и разговарао. Знам да је Нурија Јашаревић био председник Месне заједнице Клиса и да је он исто такође.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А да ли правите разлику између месне заједнице и овог кризног штаба по неким функцијама или уопште, имате ли неких сазнања?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Наравно да правимо. Месна заједница је цивилни орган а кризни штаб је ипак по мом неком схватању је ипак нешто војно што војска организује.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли виђали неке чланове тог Кризног штаба Винка или неког?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Тада у то вријеме нисам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли били, да ли сте чули од ових људи који су Вам после причали да ли су они били наоружани или су били у цивилу?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Нисам разумео.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ови преживели с којима сте касније причали, који су говорили да су видели неке те људе и на Бијелом Потоку, јесу ли Вам причали како су били одевени, да ли су били наоружани, да ли су ту били као мештани?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Нико тог дана није што се тиче српске стране није био без оружја, то је тако говорено и то зна свако дијете које се нашло на Бијелом Потоку, свако онај ко је окусио трун земље Бијелог Потока зна да нико од и да су чак били у разноликим униформама од полицијских до маскирних, до оних СМБ униформи, значи врло можда мали број је био оних који су били у неким цивилним одјелима, али тог дана нико на Бијелом Потоку није био без оружја.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Када сте Ви први пут сазнали да су људи који су били заробљени на Бијелом Потоку убијени?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па нисам сигуран али можда отприлике половина јуна, зато што док се није појавио, нисам сад сигуран сто посто да ли се прво појавио Хамзић Весо или овај заштићени сведок «Осам» и то је отприлике мој контакт зато што они су се појавили на територији која је, рецимо ја сам у то време био у Доњој Рајинци, општина Калесија, ја сам морао доћи до Сапне да би видео те

људе, онда сведока «Осам», он је био у болници у Тузли, значи није било превоза тако да нисам сигуран баш али мислим да је то било можда 12. и 13. па ево до 15. јуна иако морам признати да ни тог тренутка све до момента откопавања масовних гробница и до момента идентификација нисам био свестан, нисам могао се помирити са чињеницом да су они убијени.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Да ли Вам је неко из Ваше породице или људи који су били на Бијелом Потоку па касније да сте причали с њима рекао ко га је од комшија препознао на Бијелом Потоку да је радио на одвајању мушкараца и жена, од Срба мислим наоружаних?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па ја ћу Вам рећи оно што је, значи моја супруга, мајка, стрина, значи њих сам прве видео, оне су ми говориле да су испричале да је на Бијелом Потоку био Драган Стевић који је ишао од камиона до камиона и питао кад су мушкарци раздвајани они су значи били, значи жене и деца су били са десне стране, камиони су били паркирани с леве стране где су они како ко наилази ударали људе и онда су они прилазили како кога познају ту у тој маси народа и питали. Рецимо моју мајку су питали за мене, млађег брата су слабо и познавали али су питали за мене, био је Андрија Ристић, био је Марко Ристић, био је Неђо и Вујо Цвјетиновић, Сретен Ристић, Лазар Ристић, син, сад имају два Лазара, нисам сигуран како је име оцу. Било је доста још, не могу тренутно да се сетим, али већина, једна велика већина од тих наших комшија Срба они су били сви присутни на Бијелом Потоку и да кажем тако обезбеђивали све то шта се дешава.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Да ли су они на било који начин могли ту да распознају неког ко је издавао наређења?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Супруга ми је говорила да су најчешће прозивали неки капетан «Црни», не зна име али се сећа тога, неки капетан «Црни», још ми је рекла један надимак, али не могу тренутно да се сетим, исто такође онај, сад полагамо, значи био је и Драган и Зоран Јокић ту на Бијелом Потоку, било је, не могу се сад сетити свих имена, али како се присећам ја ћу.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: У својој изјави сте рекли да сте у својству члана Удружења несталих контактирали породице несталих, па можете ли нам покушати да објасните реакцију породица несталих кад одете и саопштите да су њихови најближи идентификовани, да су њихови посмртни остаци идентификовани у масовној гробници?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Видите, ја сам, значи од 1996. до 1998. године био председник Скупштине удружења, од 1998. до данас сам потпредседник Удружења, ја и неколицина значи мојих колега из Удружења смо прошли једну врсту обуке за обавештавање породица кад се деси идентификација и оно што је у свему најтеже, пошто има случајева, познато ми је више случајева нажалост да је једна мајка

изгубила 4-5 синова, изгубила мужа, а идентификације се не дешавају да се пронађу сви него појединачно и онда ми, да кажем тако, у некој процењујемо ситуацију када посетимо и ако чим се појави ја или неко од мојих колега са аутом у неком селу, одмах се отприлике претпоставља шта се дешава да ли је била идентификација или обавештења о укопу, а оно што је најтеже јесте доћи једној мајки која је изгубила 5 или 6 синова. У том случају морамо да ангажујемо возило хитне помоћи са доктором који неће ићи пред кућу него ће стајати можда 50-ак метара даље од куће док ми уђемо у кућу. Најчешће смо то радили ја и председник Удружења Ахмет Грахић, Суада Селимовић, Хакија Смаиловић, нас четворо смо и били на тој обуци и онда када дођемо у кућу, пред кућу процењујемо ситуацију да ли је време, обзиром да је дуги временски период, да је већина мајки, супруга да су обољеле и да у том тренутку покушавамо, како би рекли, једноставно прићи разговору и када проценимо ситуацију да можемо да саопштимо ту вест, да мајка или супруга или неко од ближих чланова породице мора ићи на УКЦ у Тузлу, Судску медицину да потпише идентификационе налазе. У случају да кажем тако, значи наше процене да је слабог здравственог стања, онда позовемо ту доктора који је већ у колима хитне помоћи, да таблету или ињекцију, онда особа схвати да је, претпостави због чега смо дошли и онда саопштавамо. Често су примери били да нажалост да хитна кола одмах истог тренутка одвезу даље, значи на лечење. Након тог нашег саопштавања онда следи процедура да када у Судској медицини закажу, значи за који датум следи идентификација, онда поново значи долази неко од нас обавештава кад тачно ће ићи на УКЦ на Судску медицину да потпише документацију, а тамо на Судској медицини увек је присутан наш представник, тачније секретар Удружења. Господин Смаиловић он је присутан на свакој идентификацији, тамо дочека породицу и онда касније породица да изјаву где ће да врши покоп, обзиром да имамо једно место где, колективно мјесто, значи за укуп свих заробљених и убијених Бошњака са подручја општине Зворник које је формирано 1997. године на подручју општине Калесија, тачније у мјесту Горња Калесија код Мемића.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Само још нешто. Да ли сте имали ситуацију да сте ову информацију о идентификацији саопштавали деци, деци несталих?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па јесмо, зато што имали смо примера да рецимо супруга је, значи од 1992. године до момента саопштавања информације, умрла и да немамо коме саопштити, наравно ту морамо дјечи уколико наравно имају дјецу. Било је случајева, ради се значи о дјечи која су већ сад пунољетна, нисмо имали случајева значи да обавештавамо малољетну дјецу о тим случајевима.

СЛАВИЦА ЈОВАНОВИЋ: Хвала, немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ја бих Вас замолио да кажете како Ви одлучисте да одете из Клисе самостално у групи са Вашим сродницима?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Већ сам напоменуо, значи ту је и док сам био у Лупама и тих неколицину дана у Клиси, владао је један општи хаос, паника, несигурност, поготову кад сам дошао у Клису и да нисам јео та два, три дана колико једном или два пута и кад се десио тај састанак ја сам од тог тренутка почео само размишљати како и на који начин бјежати одатле.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Јесте ли имали контакта са неким ко има идентичну идеју па да има можда неки план како то треба напустити?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не, нисам зато што људи који су исто као ја одлучивали сами, нико није смео, што би рекли ни за ког, никоме гарантовати ништа, значи свако иде на своју руку.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Добро гарантовано, да ли је уопште неко долазио, неке наоружане групе од Ваших сународника па да су Вам предочавали Вама или неком које Ви знате да јесу?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: До момента кад сам ја, значи 31-ог навече док сам кренуо, значи нико није улазио што се тиче, бар ја нисам чуо да је ико улазио у Клису са наоружањем, али касније од неких људи сам чуо у разговору са њима зато што је и 01.06. било неколицина људи, не знам сад тачан број, који су тог дана, значи тог јутра кад су требали, кад је наредба била да сви изађу на пут и да се треба кренути, била је неколицина људи, рецимо Мујо Амићић, Хазим Лупић, он је тог дана побјегао у шуму и у шуми је нашао неку групу људи који су били наоружани, значи Муслимана и он се на такав начин спасио, а ја сам изашао сам прије на ноћ, значи ништа није било организовано нити сам имао с неким контакте, нико није желио о томе говорити зато што свако отприлике како је по свом нахођењу, по својој процени кретао па шта се деси деси, јер кренути и узети неког на ризик, нешто било шта организовати, ја нисам имао прилике да разговарам ни са ким нешто посебно око неког организованог изласка.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Како је Вама преношена, рекосте да је то више било по причи после тих контаката, разговора између представника тог становништва ту Муслимана и с друге стране тамо становништва тамо у тим српским селима Срба, како сте Ви добијали те информације у том смислу, да ли се нешто договорило, о чему се разговара, ко је Вама то преносио?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Видите, јако је тешко било, сад ево из ове перспективе гледано ту је било ја мислим можда по неким мојим проценама сигурно 4-5.000 људи, особа у Клиси и невјероватно је да рецимо један председник месне заједнице или било који други преговара, да иде од сваког до сваког и да говори шта се дешавало, али

обично ту је била неколицина људи који једноставно прође кроз село. Знате, ту је било пуно људи, људи су били по ливадама, нисмо имали ни простора да сад будемо у кућама па да неко дође на звоно да позвони да каже, еј људи дешава се то и то, него људи су били по путу, људи су, значи није било простора ни за смештај да се седи а камоли да се лежи, тако да тај пут који од једне раскрснице до друге довољно је да прође 5 људи а у ствари било је и нашег интересовања и ја сам се интересовао каква је ситуација, ту сам, нема се шта јести, нема се где спавати, шта се дешава, шта ће бити, али ја нисам тада док сам значи ја боравио у Клиси, ја нисам чуо да ли ће се негде исељавати, значи ја нисам до тог тренутка кад сам ја кренуо ја нисам чуо да ће негде бити организованог исељавања. Ја сам касније, значи кад сам се састао са својом породицом дође један човек тамо и каже «људи спремамо се сутра». Ја нисам, ја сам значи већ отишао одатле, ја нисам био више ту присутан.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Немам више питања.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Ја ћу пар питања да Вам поставим ако можете нешто да разјасните мало. Ви сте, као што сами рекосте, пратили овај главни претрес, тако што сте непосредно присуствовали том главном претресу.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Од које године пратите овај главни претрес?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Од самог почетка, од подизања прве оптужнице, то је октобар мислим да је 2005. године.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Да ли можете да нам кажете на колико сте главних претреса до сада били?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па лакше да кажем на колико нисам био.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Па може и тако ајде?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па нисам био само на три.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Реците ми јесу ли Вам доступни списи предмета били овог главног претреса?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Нису?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Кажете да сте разговарали са овим заштићеним сведоком број «Осам» негде у јуну месецу 1992. године?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Јесте ли касније са њим разговарали?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Наравно.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Колико пута и где?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Безброј пута, тачно квалитет Вам не знам рећи зато што је и он у каснијем периоду, значи након те 1996.

године био председник Месне заједнице и био је члан председништва Удружења, један од нас, значи који смо се заједно организирали.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Рекосте да сте разговарали са овим заштићеним сведоком "Q"?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Јесам.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Кад сте разговарали и колико пута?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па не могу се сетити тачно кад сам разговарао, али разговарао сам једном и то можда три минута.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Је ли то било у току овог главног претреса?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Јесте.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Реците ми да ли сте некада давали изјаву, Ви као сведок оштећени неком органу, да ли тамо у Босни или овде у Србији?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Нисте никада? Како је дошло до тога да Ви после ево 5 година главног претреса коме сте присуствовали, да сте слушали тај главни претрес, разговарали с овим сведоцима, како је дошло до тога да Ви сад будете сведок?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Нисам Вас разумео.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, јасно је то не морате да одговарате. Има предлог оштећених, суд је прихватио, сведок оштећени који је био у судници није искључен од сведочења, а доказну снагу суд ће ценити, уколико сматра да је исказ сведока производ неких сазнања.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Знате зашто Вас ја питам. Да ли сте Ви у току тог, пошто сте Ви значи учествовали као испред Удружења тих страдалих, прикупљали сте податке, пратили сте главни претрес, разговарали сте са сведоцима, да ли Ви у току тог целог поступка можете да разлучите и да одредите оно што сте Ви сазнали и чули овде на главном претресу од онога што сте Ви непосредно тамо запазили, чули, видели и тако?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па Ви сте слушали цели дан шта сам ја овде говорио. Је ли био један детаљ који је изнешен са овог судског процеса, значи оно све што сам говорио данас и све у овом тренутку што говорим то говорим све оно шта се мени десило, где сам ја био и шта сам радио. Ја ниједног тренутка нисам нити споменуо да било који детаљ са овог судског процеса или оног претходног који је вођен тако да сва моја сазнања потичу из ранијег периода, оно што се десило ја сам био присутан, значи од мог рођења па све до 31. маја сам био присутан на тим просторима, живео сам ту.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ајмо даље.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Добро, схватио сам.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: И да Вам одговорим, значи не само овај заштићени сведок «Осам» или Хамзић Весо, значи ја сам можда

контактирао са неким људима које сам већ заборавио име, сваки заробљеник који је са било које општине дошао да ли из Батковића, Бијељине, да ли из Власенице, да ли из Братунца, било који човек се појавио на територији оној где сам ја боравио, односно живео, а живео сам, значи то је тај период у Калесији и касније у Тузли, није било човека да ја нисам дошао до њега да видим, да тражим информације шта је са мојим оцем и још да одговор дам зашто сам сведок. Ја сам у овом поступку изгубио, пре свега убијен је мој отац, убијен је мој амица амићић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не морате толико да објашњавате, поставите колега даље питање.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Жао је и мени што Вам се то десило, ја нисам Вас питао зашто сте сведок већ како је дошло до тога да Ви након, значи 5 година се појавите као сведок? Да ли сте сматрали да нешто недостаје у овом главном претресу па да Ви то појасните, разумете, ја сам у том правцу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Предложен је као оштећени коме је 15 чланова породице колега.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Да, али Ви сте направили једну анализу као вештак, значи не слажем се с Вама што сте одмах мени у старту рекли да Ваше сведочење нема везе с овим што се дешавало на главном претресу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па добро, нећемо сад да причамо какво је његово сведочење. Имамо још једног сведока, стварно не видим.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Па то би била моја и процесна примедба, не морате сад да усвојите, знате.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Процесна, ја сам Вам већ одговорила на процесну примедбу да такав оштећени није искључен од сведочења самим тим што је присутан.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Извините, нисте рекли шта је с овим Хамдићем било, да ли можете да нам кажете да ли знате судбину његову?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Шта је било?

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Да.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Погинуо је на исти датум 01.06.1993. године чини ми се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Причали су и други сведоци.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Па не ја питам, добро шта су други сведоци, знате можда се то разликује његово сазнање од других сведока.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Погинуо је, нема га више.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Погинуо је.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: А где је погинуо да ли можете да ми кажете?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Колико сам ја чуо да је погинуо на Брчком.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: На Брчком?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да ли је тачно не знам.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: На крају сте поменули један интересантан податак који први пут сад ми чујемо овде око 1.500 људи ликвидираних у логорима у Зворнику, тако сте рекли, ја сам записао. Да ли имате какве спискове у том правцу?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Мислите.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Испред Удружења.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Мислите све укупно?

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Све укупно.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Све укупно спискове или по месним заједницама?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То је до 1995. године колико сам ја схватила.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Не, не, он је рекао.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Април, мај, јуни, нисам сигуран, не знам већ тачан број али око 1.535 људи је убијено, значи од Дрињаче до Шепка, од Шепка до Снагова, Каменице, Бијели Поток, односно тачније сва ова села, Доњи Грбавци, Јусићи, значи то је све по тим месним заједницама, значи како су људи у Дрињачи убијени, у Дому културе у Дрињачи и у другим местима. Ако треба да набројим све.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чули смо.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Ја сам само питао да ли имате неки списак.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Имају спискове и појединачни а и наравно заборавио сам рећи и за град Зворник, значи све има потпуно.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Значи, има списак тај?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: И само на крају још једно питање, да ли знате да је тамо крајем маја месеца био неки сукоб оружани у једном селу, у једном делу тог села Грбавци се зову чини ми се ако нисам погрешно и да ли знате како је дошло до тог сукоба?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: То не знам али и рекао сам да, значи физички смо везани, значи нас, тачније моје село и Хајдаревићи, значи ми смо ту значи, концентрација та три села Дардаган, Хајдаревићи, Лупићи, десно нам долазе Ристићи, одмах испред нас су Грбавци, тачније Бирчаци, а с друге стране следе Бербићи, Шахбеговићи, Дардаган и Ћираци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, не знате за?

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: За Грбавце не знате?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Али касније зато што имам доста фамилије, тачније у Бербићима и у разговору са људима, значи касније кад сам већ фактички нашао своју породицу и кад сам већ кренуо у

потрагу за оцем онда сам наравно имао прилике да разговарам са Медином Бербићем који ми је он и мој отац од брата и од сестре, он из Бербића а мој отац из Лупића, његов брат је убијен ту ноћ Мехмед Бербић, Ариф Мусић, Хајро Шарбеговић, то је мог оца тетак.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Која је то ноћ кад су убијени?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да ли 21. на 22. или 22. на 23., нисам сигуран, мај, значи ту нисам само сигуран да ли је 21. на 22., мислим да је тако или 22., не могу тачно, али убијено је ја мислим око 69 до 70 људи је тада тај дан убијено. Како је дошло до инцидента или до оружаног сукоба нисам био ту.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Знате ли на српској страни да ли је неко страдао ту?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не знам.

Адв. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Не знате, хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите питања.

Опт.БРАНКО ГРУЈИЋ: Добар дан. Ја имам примедбу на приликом сведочења овог сведока, прво човек који је учествовао сво време овде у овом поступку, излазио чак и постављао питања сведоцима, да је рекао једну велику неистину, а што је потврдио раније лажи и потврдио је то да је он један од инструктора који је раније сведоке инструкисао, који су рекли да сам ја наводно ушао у «Нови извор» и тражио потписивање лојалности. Он је ово сад рекао да сам наводно на телевизији био и да сам рекао да сви који потпишу лојалност нема проблема никаквих. Дакле, та њихова идеја о лојалности, о потписивању потиче управо од овог човека. Значи, један од инструктора лажи сведока је господин.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он им је рекао да они кажу да сте Ви тражили лојалност, је ли то?

Опт.БРАНКО ГРУЈИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па немојте, погледајте мене, ја немам разлога било коме шта да кажем нити било кога шта да напомињем нити сам уопште било какав инструктор за било какве сведоке и било шта, а Ви се сетите, а ја се надам да судско веће, бар претпостављам да има снимке кад сте Ви на телевизији јавно говорили, ја не могу сад тачно да кажем да ли је београдска телевизија или телевизија Нови Сад и кад је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тражили смо ми те снимке из Новог Сада.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Истог дана или другог дана по граду Зворнику иста телевизија приказује да по граду Зворнику се купе мртва тела, то има.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То имамо.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: То се могло видети, а свугде па колико пута, то сам заборавио рећи али кад сте већ напоменули, колико пута, не знам броја пута од 08. априла па до ево 25. маја колико је пута прошло

возило које је са мегафоном говорило да нема разлога да се плашимо, да је све у реду, да неће бити никаквих напада, да ово, да оно, је ли мислите да сам то ја, па то ће Вам свакако онај ко је био на том простору не може вам рећи, можда из Дардагана и Хајдаревића зато што су они попаљени већ у априлу, 26. априла, али сви они који су били поред пута као ми што смо, као што је Бијели Поток, као што су Ђулићи, то су сви могли да чују, сви они који су тада имало хтели, а Ви то добро знате да сте били јавно на телевизији и да сте били на пуно тих састанака, све Ви то добро знате, само што нећете да кажете праву истину.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Имате ли још питања?

Опт.БРАНКО ГРУЈИЋ: Имам. Ја бих замолио веће само да ако је могуће, ако је икако могуће да прибави тај снимак о коме господин прича.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја сам сад рекла снимкови, Ви мене не слушате. Имате ли још питања?

Опт.БРАНКО ГРУЈИЋ: Ништа више немам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Седите. Изволите.

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Једно кратко питање. Да ли сте Ви пре сведочења Ђулића, Алије Ђулића, видео линком.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да?

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Знали да се данима пре 01. јуна воде преговори између две стране око иселења?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не.

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Нисте знали. Да ли сте, пошто то нисте знали онда друго питање нема смисла јер је Ђулић овде рекао да су ти разговори вођени на иницијативу бошњачке стране. Ја не могу да улазим у то шта је истина, мене је само интересовало јесте ли Ви знали, значи нисте знали ни Ви ни ваши сусељани?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да Вам кажем, ја Вам само могу рећи шта сад ја мислим о томе и шта сам мислио у том тренутку.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нема потребе, није овде инкриминација да ли су се иселили, него да ли су затворени, узети као таоци људи. Да ли су се иселили, били живи ако није принудно онда то не би била радња у оптужници, а пошто је овде радња да ли су узети као таоци он тог дана није био, значи имамо сазнања која смо данас чули. Нема потребе.

Опт. БРАНКО ПОПОВИЋ: Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да Вас питам за Хамзић Весила. Кажете кад се појавио кад Вам је причао о томе, шта Вам је он рекао како су све убијани људи који су у ТШЦ-у били? Пошто њега више нема па да ако можете још нешто да се присетите.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па видите, он је кад је дошао значи он је, није то само причао мени, он је причао многим да су људи прије

свега затворени у Техничко-школски центар, да су неке људе изводили, да су одводили, неке су враћали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко, а ко то? Ми сад цео дан слушамо о догађањима, а не знамо ко то ради. Шта каже он, је ли он познаје људе који изводе, је ли чује надимке, како изгледају, ко их чува? То ме занима.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не познаје он људе, значи то је момак који је тек завршио средњу школу, значи који није малтене никога познавао, можда, ја не могу се сјетити да ли је споменуо једно име, али то су радили људи, значи војска та која је била тада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли описао ту војску како изгледа?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Говорио је да су једни стражари били, сви су били наоружани, говорио је да су стражари били једни у оним СМБ униформама, да су неки били чак и у маскирним униформама, да су долазили ту неки као специјалци, да су на различите начине убијали. Значи није то само било класично метак и то је то, него било је на различите начине.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Унутар, у радионици?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, да, унутар, па је стога рекао да је мој амицић Махмут извођен тамо и да је мучен, кад се вратио да је сав био црн, да је био сав затекао, да је мој амица ту убијен, говорио је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рамиз првог дана, је ли?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта каже како је убијен?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да је убијен оружјем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли рекао ко га је убио?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Е сад, он не може.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Неко од војске или чувара?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, да, не, рекао је да од тих присутних унутра. Сад шта је све, ја мислим говоримо о сумњи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, пошто њега нема хтела сам да Вас питам још нешто.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Говорим о сумњи зато што мој амица Рамиз је имао легално пиштољ, значи на дозволу легално имао пиштољ и он је тај пиштољ однео и предао. Био је у резервном саставу полицијском, то сам већ рекао и они су дошли значи из полиције, возило полицијско однијело му униформу и пушку коју је дужио и све. Једина претпоставка може бити размишљање да је он можда из тих разлога можда убијен, нема другог разлога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Вам је причао Весил да ли су тражили оружје и ту док су били затворени да ли су неког изводили, одводили, враћали? Да ли је тако нешто он причао?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Долазили су са неким, каже, списковима где су људи тачно по имену, презимену прозивали одређене људе, да су неке одводили, да их више нису враћали. Неке су враћали, тражили су богатије, имућније људе који су били богатији, ја се не могу сад сјетити свих али знам да је говорено о већини тих људи који су били да кажем богатији, имућнији.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Вам је нешто о условима боравка у тој радионици причао Весил?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Знајући како изгледа та радионица, напоменуо сам да сам ту завршио средњу школу и да сам боравио у тој радионици, а он је говорио, исто такође касније по свим тим информацијама које сам и ја добио и од њега и од других да је ту затворен био већи број људи чак и преко 700, значи мимо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли говорио нешто о условима, храни, води, температури?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да је то била жива катастрофа, да они нису, да нису за та боравка три – четири дана у Техничко-школском центру да нису свега можда једном или евентуално двапут јели, да су нужду вршили унутра у просторији у којој бораве, да је то била катастрофа, да су им кроз неко црево или не знам већ нешто давали да пију воду, да нису једноставно имали никакве, ама баш никакве услове у Техничко-школском центру.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ког дана су њега одвели са том групом кажете он је одведен, шта Вам је рекао, колико је био дана па је одведен?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Он је, како је он мени испричао, а ту сад има и ова прича коју ми је говорио овај заштићени сведок «Осам», његова прича је била да је он био у камиону око 60 људи, да су били потрпани, значи говорио је о прије свега људима који су били, они су само преко пута, значи моје село и Хамзиће дијели само ријека, да су сви његови рођаци кад је рекао да је његов отац убијен да је био на камиону и да је убијен, да су убијени ти његови ближи рођаци сви, да нису хтјели сићи с камиона кад их је камион довезао до «Герине кланице» и кад су отворили странице да излазе они кад су видели да су људи побијени они нису хтели изаћи са камиона и онда је директно пуцано на камион.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А да ли се сећате шта је рекао одакле је он одведен, одакле је изведен?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Из Пилице, из Дома културе Пилица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А он је из Пилице, па то нисам Вас.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, из Дома културе Пилица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Је ли Вам причао, јесте га питали ко су ти људи, како су потрпани у камионе, ко их је то потрпао? Јесу то људи

који говоре екавски, ијекавски, јесу ли обучени исто, различито, како, којим возилима?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да Вам кажем што се тиче да ли су говорили екавски или ијекавски, то стварно нисам ни питао, није ми тог тренутка ни падало на памет, зато што прије свега знајући да је већина оних који су мени причали на Бијелом Потоку да је велика већина људи била, да су то били домаћи Срби, да је можда понеки или врло ријетко био неко ко је био можда са стране да они нису познавали. Стога није ми ни пало на памет да питам је ли ово или оно, али из Дома културе у Пилици излазили су један по један пењали се на камион, тамо су се пријављивали, да ли да их уписују име и презиме, пењали се на камион и како се попне један ред напред на камион следећи који долазе пењу се њима на рамена. И тако да су у два реда натоварени на тај камион и да је отприлике негде око 60, није могао избројати наравно у том тренутку јер сви речено им је да иду наводно на размјену и они су се надали и очекивали размену, међутим кад су.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли Вам причао кад је стигао на «Герину кланицу» ко су ти који су пуцали, какви су ти били, какве су то јединице?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Није, није, то једноставно није ништа говорио зато што, говорио је у ствари да су то људи, мислим, зна се није да се, да су то Срби, било је различито такође одјевених тако да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли сазнао ко их је чувао у том Дому културе Пилица?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Тада у том тренутку.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли Вам причао ко је био на стражи?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Тада у том тренутку нисмо, нисмо нешто на ту тему разговарали, ни ко их је чувао, ни у Техничко-школском центру, а ни у доле у Дому културе Пилица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи Ви не знате о тим преговорима Алије Ђулића, то кажете касније сте сазнали из приче са њим.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, касније сам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисте ни знали, јесте ви сазнали уопште да ти људи треба да се исељавају ка Сапни?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не. Ви то нисте знали, а ови што причате 13 комшија из Ристића, каква је то била јединица? Кажете они су упали у село, упалили заставу, из Ристића.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па ја не знам, не знам каква су били јединица али су били организовани, имали су наоружање, неки од њих су били у СМБ униформама, неки су били у цивилу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесу имали неког команданта, јесу неког имали командира, је ли то био неки вод, чета, шта?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Ја колико знам да у то вријеме је њима командовао Ристић Лазара, односно Ристић Ристе Лазар, то је оно што ја знам, да им је он био некакав вођа, а кад смо имали тај један састанак, значи био је и он присутан, било је нас можда око двадесетак на том састанку по мом неком убјеђењу мислио сам да је Драган Стевић обзиром да је био једини.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А Драган Стевић је ко?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Исто комшија.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Из Лупа?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Он је само преко ријеке.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли он имао неку функцију у Кризном штабу?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Знате врло је тешко тада у том тренутку и било знати ко је у којем, али отприлике по људима који су да кажем били у тим неким разговорима, договорима, преговорима, могло се претпоставити ко је испред кога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Села?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, ко је испред села. Тако да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А супруга и ови који су били на Бијелом Потоку који су Вама касније причали шта се тамо дешавало, јесу Вам помињали како су тамо изгледали ти војници? Је ли било само војника или и полиције, који су то раздвајали?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Било је и војника у СМБ униформама, било је војника у маскирним униформама, било је цивилних полицајаца, било је и људи у цивилу онако значи наоружаних људи у цивилу, значи није било експлицитно да су сви били једнообразно обучени или не знам. Углавном сви су били наоружани, али су били у различитим униформама.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Поменули сте тог капетана Црног.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта су Вам за њега рекли?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Па отприлике, значи по ријечима моје супруге која је била ту присутна на Бијелом Потоку и по ономе што је она могла да чује, а пренјела мени, да су већина тих војника као тражили одређене дозволе од тог капетана Црног.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли га описала, какву је он имао униформу?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Спомињала је да је имо, чини ми се нисам баш сто посто сигуран али мислим да је имао маскирну униформу, а да ли је имао црну капу на глави или црну траку око главе нисам сигуран у то, али прије ће бити да је имо неку црну капу на глави и да су већина тих неких војника који су се ту, јер ту је био потпуни да кажем потпуно расуло, не зна се ни ко шта, ни куда, дјецу и жене одвајају на једну страну, мушкарце на другу, ударају, али ако треба некога можда пустити, пошто било је ту случајева да су одређени људи

тражили неке породице, говорим о Србима значи војницима тим који су били ту па су тражили одређене породице, где су њихове породице, на пример где је породица Агана Лупића или породица Лолић или тако већ неке породице, Гребих породица и тако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И на крају да Вас питам, да ли сте чули Ви за неког мајора Марка Павловића, Бранка Поповића у то време? Значи концентришите се на Ваша сазнања из тог периода, а не оно што сте евентуално чули у судници.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Што сте тиче Бранка Грујића значи за њега сам већ раније и чуо и имао прилику ево и да га гледам на телевизији, нисам никад лично контактирао, значи говорим о том периоду. Што се тиче Марка Павловића за њег сам сазнао можда тек неке 1993. па можда чак и 1994. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сте сазнали?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: У то вријеме ја сам више, рекао сам и да се не понављам, значи да сам обилазио разне институције и комисије за размене и игром случаја мој, од мог оца течић Фадил Хајдаревић је био у Комисији за размјену ратних заробљеника и била је нека размјена чини ми се у Шаторовићима, ја не знам сад којој општини то припада, и у разговору са њим мислим да је то била 1993. година, можда негде пред крај нисам сигуран сто посто, у разговору са њим, а с друге стране у тој Комисији испред Зворника нашао се Лазар Ристић али не Ристин и не може на ум да ми падне име његовог оца, да ли је Саво, нисам сигуран за име оца али постоје два Лазара Ристића, значи говорим о овом другом, не могу да му се сетим тачно имена оца, нашао се тако да се потрефило да су двојица комшија фактички село до села с једне стране и друге стране.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У размени?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: У размјени јесте. И да му је он причао за Марка Павловића и да је он после тога кад сам ја контактирао са њим да смо разговарали да је у Зворнику у том периоду када су људи убијани да је Марко Павловић био командант Штаба територијалне одбране све до можда 1997., нисам сигуран или можда чак и 1998. кад сам чуо да је то лажно име значи да то није име Марко Павловић него да се зове некако другачије, нисам тад.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: 1997. сте то чули за име?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Да, да, касније сам чуо да није.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има ли још нешто што бисте могли да нам кажете, нека Ваша сазнања?

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Не знам, отприлике.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Везано за ову оптужницу.

Оштећени МЕВЛУДИН ЛУПИЋ: Отприлике то је то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Хвала Вам, седите. Само укључите микрофон и представите се.

Адв. СТАНИСЛАВ ПРОЛЕ: Бранилац Бранка Поповића. Ја имам проблем, имам заказано у 14,15 овде у Првом основном.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Завршићемо у 14,15, мораћемо јер имамо овде и објављивање пресуде, морамо паузу да направимо.

Адв. СТАНИСЛАВ ПРОЛЕ: Нисам очекивао да ће трајати оволико, па ако не буде проблем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не можемо после дуго да радимо.

ОШТЕЋЕНА СУВАДА СЕЛИМОВИЋ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добар дан.

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Добар дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево ми смо се задржали. Ви се зовете?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Сувада Селимовић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сувада?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Да, Сувада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Име Вашег оца?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Авдо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од оца Авде. Рођени сте које године?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: 25.05.1965.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: 1965.?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: У Витиници.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У Витиници. Где живите?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: У Ђулићима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У Ђулићима?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте запослени?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте можда у сродству или у завади са оптуженима?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Не.

Сведок-оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ, од оца Авде, рођена 25.05.1965. године у Витиници, живи у Ђулићима, незапослена, са оптуженима несродна, није у завади.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не. Добро. Као сведок дужни сте истину да говорите, давање лажног исказа је кривично дело. Нисте дужни да одговарате на поједина питања суда уколико бисте се изложили тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу. Ја ћу Вас замолити да прочитате ту заклетву наглас испред себе.

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Заклињем се да ћу о свему што пред судом будем питана, говорити само истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да би се боље чуло можете и да седнете, па мало да примакнете микрофон ако вам је zgodније.

Сведок упозорен, опоменут, након што је положила заклетву, наводи:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Имате ту неке псеудониме, уколико буде било потребе да поменете неко од тих лица ја ћу Вас молити да кажете то слово или број уз то.

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: ОК.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Против оптужених Грујић Бранка и Поповић Бранка подигнуте су две оптужнице за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва, велики број догађаја на територији општине Зворник, претпостављам да је Вама ова друга оптужница познатија обзиром на место где живите и где сте рођени, а наиме ставља им се на терет неспречавање, прво узимање за таоце великог броја војно способних цивила Муслимана из око 17 села у околини Ђулића, а потом неспречавање убистава, рањавања, угушења ових лица што у Техничко-школском центру Каракај од 01. до 05. јуна 1992., што у Дому културе Пилица од 05. до 08. јуна односно убиство најмање 400 лица, неспречавање убистава најмање 400 лица на «Гериној кланици» у Каракају негде 08. јуна 1992. године. Па да нам Ви испричате шта је Вама о томе познато о евентуалном заробљавању људи, шта се то догодило, можете мало да почнете укратко, немамо баш много времена да нам укратко испричате где сте Ви живели, да ли сте Ви уопште имали сазнање да ћете се иселити, ако јесте преко кога, од кога? Изволите.

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Значи '82. сам се удала у Ђулиће.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У Ђулиће сте дошли?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: У Ђулиће, да, у Ђулиће се удала, до 1992. значи десет година сам већ била у браку, имала троје дјеце, значи живјела са супругом у одвојеној кући ту у Ђулићима, ту је неко мање

мјесто Радава, припада Ђулићима, мој супруг је исто имао четири брата и оца и они су имали своје породице, посебно куће. Ту почетак априла, сад не могу те датуме, тад нисам ни, није то баш ни занимало, био је Бајрам, супруг ми је радио у Београду и дошо је кући за Бајрам. Радио је у фирми «Београдпут», а имали смо, имо је свој аутобус приватни, возио је тамо раднике за Београд и за Нови Сад. Тад кад је дошо кући прије Бајрама, сад да ли је дошо прије дан-два то се не сјећам, тад више се није ни враћо јер тад је имо проблема на излазу из Србије, избацили су му све раднике из аутобуса, не знам, тад је нешто причо али нисам се у то ни разумјела шта је то било, како и тад је имао у себи неки страх да се не сме више тамо ни вратити и говорио је, не знам, о некој, како тамо његови који су ти шефови, не знам, колеге одлазе на неке војне вјежбе, увек се нешто плашио и за себе да неће и њега подић, то његова сазнања које је мени причо које ја знам. Ондак је настао, сад баш не знам, знам да је био почетак априла десило се то у Зворнику, мада ја нисам тад ни разумела шта је сад рат, како шта, они су нас упозорили да се сви морамо селити према Сапни у неко село Међеђа све жене и дјеца да се за један дан иселе али не да иду са путним возилима, пошто смо ми имали свој аутобус, имао други ђевер аута али смо морали сви с тракторима, трактори и оне фрезе све жене и дјеца. Тад су барикаде биле неке у Петковцима, то је село одма до Ђулића то је српско село али су на пуштали само нису дали да иду мушкарци само тај возач који је возио трактор он је мого изаћи. То је био почетак априла, тад смо се ми сви жене и дјеца из Ђулића, ја причам за Ђулиће, вероватно су и друга села, изашли према Сапни у једно село Међеђа, ту нас је било пуно. Једни су ишли даље за Тузлу, једни смо ту остали. Међутим ту смо били седам дана. Тад је се на радију објавило да се сви вратимо, то су позивали јавно да се сви људи врате у Зворник у та села, да могу слободно да живе, да иду људи на посао. Ми смо одлучили, ми смо се исто вратили, били смо седам дана у том селу и вратимо се сви у Ђулиће поново кући својој. Тад исто у Петковцима кад смо улазили сви су нас пуштали нико нам није стао да не можемо ући, барикаде те су биле склоњене, људи су онако стајали ти сад да кажем војници то су били наоружани људи, за мене је војник само ако има пушку, сад није битно какво је одијело имао, шта. Они су нас све пустили да се вратимо. Међутим ту је већ настала пуцњава по селу и тад је блокират тај пут и више се није могло ни изаћи. Други дан смо ми покушали поново да идемо за Сапну али више се није могло изаћи. Тад смо ми били као у неком обручу опкољени и ту је онда настало сваки дан пуцњава, ниси смео изаћи напоље, имала сам малу дјецу, значи само си се мого по кући кретати. Склањали смо се у неке куће које су биле заклоњене, које нису биле изложене, јер они су били све по брдима тако да неки, увијек смо одлазили, значи од почетка априла кад сам се вратила из тог села уопште нисам спавала у својој

кући, увијек сам ишла тамо у друге куће да спаваш, не знам који су имали неке подруме као нека склоништа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А ко је то пуцао, нападао, шта је?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Па около су били, вероватно Срби по тим брдима, значи по селу се читавом пуцало увијек у зрак, само ако си се појавио напоље пред кућу или пустиш дијете одма се ту пуца. Тако да где год је која група била, тад је било прољеће требало се почети радити, то је село, обрађиват се земља, значи чим си изашо нешто на њиву да радиш одма се ту пуца, видиш они меци пролазе. Сваки дан, Ђулићи су пут према Сапни тој, сваки дан у току дана да кажем можда најмање од четири до осам тенкова сјећам се да су сваки дан прођу према Сапни и то оним мегафонима пјевају неке пјесме, оно «Најјачи смо најјачи», не знам, тако неки и сад видиш горе по два-три сата према Сапни засеоку, ту се воде неке борбе, мислим сад борбе пуца се. Онда некад кад се врате само се врате и ништа не провоцирају, а некад кад се врате они пуцају и пјевају и они су више пуцали по зраку, да ли је то застрашивање. Из других села су људи већ долазили у наша села и они нама већ причају иду са неким оним кесама, стварима, како су њима попаљена, како су их не знам истјерали, ја нисам могла те људе да разумем да је то тако да ће се то десити и мени, неки су ту остајали, неки су само пролазили, даље су пролазили, мислим нису, мало је њих застајало ту у Ђулићима, људи су ишли даље, сад не знају ни куд. Ми смо и даље ту остали у свом селу, у току дана долазила сам, била сам код куће, навече смо ишли у подрум тај, ишли смо у Ђулиће у једно брдо овако, била је то мала кућа у брду које смо мислили према, те су куће иначе према Дураковићима према Клиси, мислили смо да је ту сигурније, али мислим уопште нисмо знали где је сигурно јер нико није имо. Онда су, оно моје сазнање, мислим једне жене обичне која је имала дјецу ту, они су почели, то сам сазнала од свог супруга, неки преговори о предаји оружја и то сад, можда нећу бити тачна, можда прије мјесец дана нашег излаза 01.06., људи су предали оружје то ми је супруг реко, ако предамо оружје то наводно што имају да ће, нисам рекла да нисмо имали телефона, тад су нам били телефони искључени, значи нисмо знали уопште шта се дешаје на другој страни. Мислим ја сам, моји су били Витиница горе Сапна никад нисам знала шта је са њима, да ли су живи, ни они за мене, то је било тако близу али тако далеко и ако предају оружје да ће им не знам пустити телефоне, да ће моћи слободно да иду до Зворника, до болнице, продавнице су биле празне, да кажем полупразне, већ је било онај ко је имо неку залиху хране све се то испразнило, да ће им то све оспособити ако предају оружје. Зна на преговоре су ишли, ту је био неки као вођа њихов Алија Ђулић овај, звани Ђуро, јер то нам је био и неки род, зет у ствари од моје тетке ћерка је Алијина супруга. Кад су предали оружје оно стварно два дана, три,

јесте није било пуцњаве, било је то затишје, оно као ево ми се сад сви обрадовали ево то је све добро сад ћемо да мирно живимо, јест, то је трајало само три дана. Након три дана онда су почели и по селима ходати са пушкама и фактички оно, како сад да објасним, тјерати нас, «вама више овде није безбедно, идите, не смијете долазити кућама». У току дана ја дођем кући и они војници кажу «знаш шта, теби овде није сигурно, боље је да напустиш јер овде ту је као пролазила нека војска, ми имамо трагове, ми ћемо вас сад претресати куће, ако нађемо било који траг ми ћемо ово све да порушимо» и тако те неке, то су говорили мени, а то сам чула и другим мојим комшиницама исто. Од тих људи неке сам и познавала, то су комшије који су били из околних села Ристићи и тамо неки, знала сам их, не знам свима имена али знам из којих кућа, знам где живе ти људи, тад није ме то ни интересовало како се ко зове. И међутим то је тако трајало све до, сваки дан неки су, они су нас све сужавали, сужавали из свих тих околних села ми смо све ишли ближе горе уза то брдо уз Ђулиће према Клиси. Фактички скоро смо сви, ја сам живила у тим Дураковићима, то је испод Клисе једно село, ту сам можда једно десет дана ту спавала са, и ту су сви ти моји фамилија и други пуно је то било село, једни су ишли према Клиси, једни су ту остајали. Кад се последњи дан, да не бих сад ту пуно дужила, 31.мај ја сам одлучила да одем кући нешто донијет за дјецу неке ствари тако да већ оно што сам понијела то сам већ и нешто испрљала, нешто тамо немам где ни опрат, и још са мојим, имала сам и јетрве и неке комшинице али смо само ми жене да идемо кући, човјек тамо негде, не знам, они су ту, они су по селу ходали нису знали више шта да раде, нису знали куд, нису имали избора, нити могу где изаћи, нити да остану, нису знали шта их чека ни ако остану, ни шта их чека да изађу, а нису имали куд изаћи, и ако је неко пробо да изађе кроз шуму не знају да ли је прошло да ли је жив, јер та особа нема знака да се јави «ево ја сам прошло мени је тамо сигурно», не знам. И кад сам тад дошла кући 31. маја, то је био последњи дан када сам пришла кући, тад сам нашла људе, е сад да кажем војници, то су били људи наоружани, они су стајали овако на путу поред куће и наслонили се на онај бетон који има, ограда нека како да кажем, и питали ме шта ја хоћу ту. Реко па дошла сам кући, не знам узети неке ствари, каже «ми ти не би рекли да се задржајеш ту, каже, јер ми ћемо сад ове куће да претресемо све, овде није безбедно» и видила сам са друге стране да пуцају. На мене нису пуцали, ја сам ушла у кућу узела сам, имала сам неке ствари напаковане, јер смо увијек били спаковати, ми смо знали како, увијек смо имали неке руксаке тамо само за неки покрет. Узела сам ствари, погледала сам да су ове моје комшинице нису им ни дали прићи кући, оне су се вратиле са пута јер су биле куће мало даље.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте познали неке од тих војника?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Па од војника знам једнога Петка, он је ту живио неко село више Ђулића одма, њега знам, њега се добро сјећам, тај је човек ту долазио у комшилук, а ови други ја не знам али ове су моје комшинице набрајале су тамо неки из Ристића, неки Зоран, нека тамо имена, ја нисам те знала, а знам тог Петка, њега знам и данас га виђам тог човјека, био је онако неки човјек мали и имо је ту земљу више наших кућа, то имање своје, како да кажем, ту близу, тако њега сам препознала. И ова је моја једна да кажем од ђевера та жена она га је понудила хоће ли кафу, хоће ли не знам ракију, нешто то тако, овај, он је реко «не, не, да она не улази у кућу да није сигурно, да идемо што пре од куће». Ја сам узела ту неку торбу са неком одјећом, кренули смо тим путем према Ђулићима, они су за нама све пуцали, али су пуцали у зрак, да су хтјели да нас убију могли су да нас, то је било застрашивање и тако кад смо ми излазили тако је у Ђулиће пуно још ишло других из околине села, ми смо се тако на путу засретали и не знамо куд, ишли смо уза то брдо. Ту смо у Ђулићима остали до само предвече, можда не знам био је љетни период, није био, знам да није био мрак али ондак неки су, мало да сам, сад не знам како рећи, чула сам да треба да идемо негде да ли у Клисусу али како, где, увек су се вршили као неки преговори. Ја сад не знам тамо ко иде преговара, шта, али увијек као док сазнају онај дође, треба да се иде, где ћемо се селити, не знам, овај, тако неће ће нас иселити, и то је било предвече и не знам сад како неко је дошао и рекао успаничен да је ухваћен Алија Ђулић звани Ђуро. Тада је настала паника у том селу, сви су се, ко је, побјегао је Зијо Терзић и мислим Мујо Грахић, они су били са њим, они су преко неке жице, то се тад сјећам, тако су ми рекли да су они прескочили, а Алију је ухватио неки Будо Марков, мислим, знам тог, и од оца знам да је био доста проблем да кажем. Ондак смо ми, није више било шта чекати, ондак смо се сви онако купили и са тог брда према тим Дураковићима то је поред бране идеш у Клисусу горе, тада смо сви ишли у Клисусу, мој ђевер је имо трактор, ту му је био, у Дураковићима ту му је био трактор, сјели смо, пуно нас је тад сјело, да ли је, ја не знам да ли је он прије возио још мислим народа или је само тад нас то не знам. Сјели смо на тај трактор онако исцрпени дошли смо у Клисусу горе већ био је горе мрак, горе Клиса је била пуна, не знаш где да станеш. Ту ушли смо неће, ја мислим неће у средину Клисе у то село, пред неку кућу Делић. Ту сам дошла и ту нисам ту ноћ ни улазили у кућу, не знам ни да ли се могло ући, били смо у том дворишту. Ти Делић, тај човек је радио са мојим супругом па је вероватно он њега познавао па је отишо пред његову кућу, мислим тако да овај. Ту смо ноћ остали у Клиси, сад ја не знам, Клиса је то је било не знам хаос, то је какви гласови не долазе, шта се не прича, онај каже треба ићи овде, онај треба овде, онај овако, више не знаш шта је, где да идеш, куд, шта. И ту је већ кад је свануло јутро, е сад ја не знам, ту ноћ ми супруг није био ту

са мном, не знам куд је ходо по том селу, шта је било, углавном није био ту, ја сам била ту са дјецом и са осталим, било нас је и не знам у оном мраку, двориште пуно и путеви и сви. Кад су дошли ујутро рекли су да треба да изађемо према раскрсници. Та раскрсница значи води онај доле Петковци према Сапни, а може исто и уз село Клиса. Сад нама требало је да се извучемо из тог села на ту раскрсницу па да не кажем можда и сат, два, толика је то била гужва да уђемо, само да изађемо, то је из свих оних излазило на тај пут и тако. Кад смо дошли на ту раскрсницу према, сад оно излазиш и оно према путу за Сапну, у ствари доле Петковци па Сапна се иде, ту је стајао један тенк на том путу препречен, био је неки човек, војник, шта је, на том тенку, не знам ко је био ту нисам препознала, нисам могла баш вако ни видети можда на једно десет метара је било од мене, а ту су већ људи се стројили да иду према путу, ту је био неки пјешачки пут који исто води према селу Дураковићи, Ђулићи и Бијели Поток, то је био онако неки пут, и они су тако постројавали све двоје по двоје, како ко долази знаш и тако они оно велика је гужва и сад оно све у размак да се не би гурали, да се виде, растојање, како да кажем и ту сам видела и Агана Лупића и он је људе постројавао. Сад да ли је имао оружје то се нешто не сјећам нисам баш, знам да је постројавао, јер њега знам то ми је комшија, Лупићи, Ђулићи то је једна, и сјећам се да је од мог супруга брат га пито, исто се зове Аган, каже «шта ово, нисмо се овако договорили», он је њега каже «улази у строј неће ти ништа бити и не причај ништа» и тако ту смо све оно двоје по двоје док су они нас постројили у тај строј, а са једне стране и са друге су стајали људи наоружани, ми смо били као у једном ходнику. Ту се сјећам била је нека башча, оно тек су шљиве почеле, увијек имам ту слику, држала сам бебу од осам мјесеци овако, војник убере ону шљиву и овако погоди у главу дијете, ја како год га заклоним ја заклоним дијете, држим двије ћерке за мном, он погоди ћерку, мислим то сам увијек, не знам, увијек имам ту слику тог војника који је држао аутомат са тим шљивама који је гађо, можда је гађо и другу дјецу, сјећам се моје дјеце, ја заклоним дијете овако али он друге оне које стоје за мном оне се окрећу он све у главу шљивама гађа. И тако смо ми стајали у том строју смо ишли али то ниси могло ићи онако како ко може да иде, то идеш можда да не кажем 5, 10 метара и кажу «стоп» и оно сачекаш, е сад вероватно да имамо растојање да нас виде све и опет тако. И тај пут је трајао до Ђулића, нико није у том строју више ни причао, то кад сам ја ушла у строј, шта је било даље док су постројавали то не знам. Нико у том строју није могло ни да разговара то је војска била тамо, мислим људи наоружани да кажем с пушкама, ишли смо тако до, кад смо дошли на брдо у Ђулиће овако с Ђулића видиш тај Бијели Поток. Нисам тад, да кажем ја нисам тад видела камионе тад одма, него сам како смо силазили кад сам сишла у Ђулиће скроз неки су ми касније причали да

су видели камиона с брда, да су већ видели шта чека, ја нисам тад видила, можда нисам гледала тако далеко али кад сам сишла на онај пут у Ђулиће на путу сад према Сапни, један пут води према Сапни, други води тамо према Радави то је то село где ја живим, на путу према Сапни исто стајао је тенк ту и ту је био исто војник на њему и они су нас усмјеравали да идемо значи доле према Бијелом Потоку према Зворнику. То је можда било већ, да не кажем и петсто метара до Бијелог Потока можда и мало више даље, не знам онако баш колко, још увијек нисам била свјесна дешава где нас воде, куд идемо. Идеш онако, воде те у строју неки, вучеш ону дјецу сви моји и супруг ишо је ту, није ишо са мном ишо је напред, после сам дала носио је он дијете, носио је дијете ту тад кад смо сишли у Ђулиће, ја сам водила ћерке, био ми је ту и ђевер и моји четири брата, они су исто ишли са породицама тако у том строју ишли смо заједно можда у једној групи и свекар и кад смо дошли ту у Ђулиће кад смо ишли на тај раван видим, ондак сам видила напред тамо да се нешто, чујеш неке звукове, цика нека, дрека. Ондак видим доле напред камионе, било је камиона сад не знам колко јер ти видиш прва два, три, ти доле после не видиш који је ред. Само, на десној страни су били камиони са церадама, њих је било више, онако како сам ја могла видјет, а на лијевој страни, ал, били су без церада, ал су били овај, ти су камиони били ниже од ових камиона, ови су били овако, ови су били ниже мало без церада. Како смо ми пролазили, онај, близу Бјелом Потоку, онда сам видјела ту, да ту одвајају мушкарце, ал ту је све било у један секунди, ту не видим овај, оно узимају бацају оне руксакове, торбе, дјеца вриште, неку су дјецу која су вриштила за родитељима, њих су и ударали, то сам видла, овај, како смо прилазили оно ближе све ближе раздвајању, ондак тек сама не знам, већ, нисам осјетила за ноге више, више не не знам, нисам могла више ни причат, овај, нисам ни питала шта се дешава, ништа, у оном моменту не знам како је то све ишло, овај, како сам прелазила, муж је се окренуо, овај, да ми даде, дао ми је дијете, и овај, он је покушао проговорит, тад ми је рекао овај, да не плачем, да неће ни он, да дјеца не знају, и да се не раздвајамо. То су биле те, тад су њега војници ти ишчупали тамо, овај, ту је настала нека вриска овај, видјела сам тамо стројење тамо са рукама повезаним овај за врат, пуно мушкараца на лијевој страни који су већ прије постројени, који им претресају оволики дењак носе докумената, овај, тад сам погледала од мог супруга од амице син, њега су ту нашли су му неку чакијицу, дал је имао ту у цепу случајно ту, њега су ту тако ударали, он је био сав крвав, то је Емил Селимовић, то ми од амице син, видела сам ту још друге људе које не познајем, које ударају, овај, и они су ови који одвајају, ако се ико, ако дјеца трче, дјеца су вриштала за очевима, ондак дјецу од мог ђевера, два сина, они су, један није био ни пунољетан, то се добро сјећам, кад је га узео овако, један војник му каже да му сује онај, Алија

матер, јесте одгајио те толикога великога, он је био мислим да је имао 16 година, то је овај, Емир Селимовић овај, и његов брат исто Амир, и они су ту исто одвојени. Од мене сам бацила, имала сам неке руксаке дјечије, нисам више могла носит, то сам побацала у канале, ништа, само сам узјела дјецу и даље тим пут наставила, овај строј овамо су били мушкарци на лијевој страни онако постројени везани руку, а нас су и даље тјерали напријед тим камионима који су овај. Кад смо дошли до тих камиона, онда су нас скренули на једну ливаду, онда су све тјерали на десну страну, мене су скренули на лијеву страну, мислим, још је било тамо пуно, нисам само била ја ту. На тој ливади, овај, ту, ту су почели да вичу, да ко има злато, паре, даље да сви донесу ту, ту је стајао један војник да му донесу сви, јер ако буду они претресали, као наводно, тако су рекли, да овај, знају гдје је ко сакрио, помињали су неке дјелове одјеће гдје се то могло сакрит, ко има марке су рекли марке то се сјећам и злато, код кога нађу биће одма стрељат или ако има не знам нешто на рукама, неко прстење, у уветима, сешће им увета и не знам неке, ту је се успаничило, почеле су оне жене саме вадит тамо и носит им, овај, ја нисам имала нешто, имала сам неки прстен на руци само сам га свукла и онда сам га бацила под ноге, овај, то се сјећам, цурица је једна вриштала, имала је неке минђушице, она је то чула, мати извучи ми то, сјећиће ми увета овај, тако да сам пробала и то ишчупат и само сам доле бацила, то нисам уопште успела да им предајем, и ту на тој ливади, сад ми смо ту сједели, строј по строј мушкараца је одвођен према камионима. Сад ја ту гледам, сад ја пратим кад ће проћи ти моји овај, он види се овако везаних руку, да не кажем 20-30 оно у растојању, одведу до камиона па се врате по другу групу. Неке су и ударали, нису могли да се попну у камион па их ударају, па сјећам се исто једног то ми је од амице син, он је прије рата остао без ноге кад је био већ можда дјечак од 10-11 година, имао је ону дрвену протезу, он није могао да се попне на камион, не може да се попне, они су њега ту ударали, ударали, сад не знам шта је, и нако су га убијеног, дал је био жив, нако су га убацили у камион, то је исто.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како се звао он звао?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: То је Исмет Селимовић овај. То је Исмет Селимовић овај, и ту сам гледала само да видим кад ће дуго времена нису прошли ти моји, ту је групе по групе, камиони су ту товарени а нису одвожени камиони, они су онако стајали у камионима и наједанпут овај, ондак сам, ондак сам видла да иде овај мој супруг и његова четири брата и свекар и од једног ми брата два сина, и све један за другим овај, овај, и у том тренутку чини ми се, не знам, јел сам ја тад себи нешто умислила у главу, овај, као да је слутио гдје нас оставља, мало је покушао овако се окренут на ту страну да нас види и то је био тај поглед, овај испраћај до камиона. Ми смо ту остали на тој ливади још

дуго, касније су товарили жене и дјецу на друге камионе, ал они дођу по групу ту ти војници да кажем наоружани и кажу ајде сад устајте тамо у камион и ти, ти, ти товари, не може сад ић онако овај, идеш до камиона, они тамо трпају, трпају, не може више да стане, и тебе поново врате тамо на ливаду, ти чекаш. Е ту на Бијелом Потоку раздвајање, сад само да кажем, ту сам доста видла, ту су били наши људи из Петковаца, ове комшије Срби, овај, неки су били маскирани, неки нису овај, нису не знам пуно имена, али знам исто да су одатле, знам и сад из који кућа, ко је гдје живио овај, познала сам само Винка Радовића јел знам онај, мој ђевер је радио у «Дрини транс» и он је био исто кондуктер, долазио је кући ту, исто неког Драгана, исто он је био кондуктер, он је из мислим Цера, њега знам још из Витинице, горе је радио док сам била код мојије, овај, а друге мислим не знам, не знам сад имена овај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта је Винко радио?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Е сад, сад ћу ти рећ како сам Винка видла овај, у којој околности овај, кад смо ми на тој ливади били и сад сам чула каже ево стиго Алија Ђуро, њега су звали Ђуро, ја сам устала, поред Алије је стајао Винко, Алија је био блијед, да кажем бијел ко овај папир овај, сад дал је њега Винко овај ту довезо да ли је ту прије био, ал он поред Алије стајао Винко овај, то, то добро, ту слику никад не могу избрисат и они су преко оног мегафона, не знам, неки звучник, тражили су Алијину породицу јер овај ја нисам знала да је његова супруга прије отишла, то нам је фамилија, али сам касније сазнала да она није била ту, они су тражили, понављали су пар пута и после су опет Алију стрпали у кола, кога, нисам видјела где су га одвезли, не знам. Исто можда за не знам у истом том периоду, само што је овај, Алија је стајао тај Бијели Поток, ту где нас раздваја, гдје има, ту има неки поточић, овај, као мост, е ту је стајао Винко и Алија. А на другој страни, тамо на лијевој, гдје смо били ми на ливади, ту сам видла овај, овог свједока «Q» њега знам јер овај његов отац је био наставник у школи и он је исто једна генерација, ишли смо у школу заједно, овај, њега добро познајем, он је стајао тад ту поред неког аута, исто су неки тражили преко тог мегафона породицу Лолић и још неке породице, сад се не сјећам које овај, да их негдје возе, тражили су их, сад дал су их нашли, то не знам, они су знали, каже тражи, и сад питам, мислим зашто траже ту породицу Лолић, мислим то нисам знала. Каже, па у њега је каже син неко војно лице и то сам тако сазнала у том периоду од тије жена ту што причају овај. Е тад сам видјела тог свједока «Q», ово друго нисам никога препознала да знам та, било је и маскирани и било је ту не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Какве су те маске биле?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Па знаш како, било је и полицијски, било је и нако они навучени са оним чарапама доведе по главама, они, само очи прорезали, овај, е, сад ја нисам то видла, а рекле су ми моје

јетрве да су оне запазиле неке људе који су препознали мог супруга из Београда, то су оне мени рекли касније, каже овај, кад сте ви ишли у строју, они су ишли за мном, ја сам ишла прва, каже, оне су тај погледале како су ти људи изгледали, они су рекли, каже, види овај, мој супруг имао је надимак звали су га «Сићо» овај, каже, види Сиће и његовог брата, откуд они каже, овде. Знаш, тако да се овај, то је кажем неки, како су оне мени рекле да је он рекао да је то неки његов из Београда, не знам тамо неки колега и то и овај, нисам више могла никог препознат ту на том Бијелом Потоку од тије мислим, не знам, за мене су били војници, само да су имали оружје, исто ту док сам сједела, ту су неке пуцњаве, цике дреке, ту не знам, не могу вам сад описат како је то изгледало. То ти ниси знао, ја уопште нисам знала дал ћу ја да преживим, где одведоше ми супруга, што су мене ставили на ливаду, јер мен нико није реко сад ћемо ми тебе ставит у камион и тебе возимо у Мемиће, то је само тебе одвоје тамо, тебе тамо, и ту сам чула каже убише Алију Ћинића, ту сам чула, нисам видла кад су пуцали, каже, убише Алију Ћинића, њега сам исто познавала, овај, то ми је школски друг овај, и још неке, још неке људе су рекли да су убили, а не сјећам се ти имена, мислим то тад, тад је можда ту, ал он се забаталио пошто знам ишли смо заједно у школу, и то ми је остало овај. И ту, ту смо на Бијелом Потоку, ја сам ту остала скоро до па сад не могу, нисмо тад имали сат, колко је то сати, али већ почела је да пада киша, сјећам се добро, никад камионе товари, товари, возе, људе су одвезли већ, људи више нема, то је већ одвежено.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте видели неког возача тих камиона?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Е, ја сам видла, е возача јесам видла. Возача сам видла Славка, њега знам то је мога свекра добар пријатељ, он је са Снагова, не знам му презиме, знам му име оца Јосо, овај, њега сам ту видла и тад кад сам видла њега, тад сам помислила да смо спашени. То ми је била нада, јер они су овај, ти, ти су долазили код нас кући, мој свекар је био код њи, нон стоп радио заједно се дружили, све, све.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А шта је Славко радио?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Славко је био возач камиона, Славко је био возач камиона.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А иначе је ли био запослен негде као возач или?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: То не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Он је возио камион?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Он је возио камион и сад њега сам ту видла поред камиона и сад ја кад сам њега видла, ја сам помислила да он је сад видио, видио је те моје да су одведени, видио је нас, сад ће он ту, то је све, то сам се надала, до, до све док се нисам наша супруга и сахранила га. Овај, кад смо ушли у тај камион, кад смо дошли, камион

товарили, товарили, не знам колко овај, ја сад нисам ни била свјесна да ли је Славко возио тај камион, овај, што сам ја сјела, а касније ћу вам рећ како сам ту препознала. Дошла сам до камиона, они товаре, већ пун је камион, мене тјерају да ја се попнем на камион са дјецом. Ја сад нема, нису имали никакве ни мердевине, нису имали ништа, него неко ти пружи руку па те горе узвуче, па тако додаш дјецу, овај, и видим ја сад пун је камион нема више гдје ни стат, тјерају и даље, киша је почела падат, киша је тад добродошла, мало нас је пробудила, јер смо били потпуно несвјесни. Дјеца, више нико није плакао, нису више ни плакали, нити тражили нешто, нит се коме пила вода, нико, то је било све не знам како, мислим не могу ту, ту ситуацију описати како је тад изгледало, овај, некако сам не знам како сам овај, попела се на тај камион, тог сам Славка гледала поред камиона, ал ништа ми није тад говорио овај. Моје су после јетрве рекле онај, да је њима давао неку боцу са водом овај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли он био униформисан или у цивилу?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Не, не, није, нако у цивилу је био.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Какав је то камион, је ли то неки приватни камион, или има неке ознаке или шта?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Па сад нисам ја то ни гледала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисте?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: То су били они камиони са церадама велики, бјели, ознаке баш ме то интересовало овај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: И кад сам ја ушла у тај камион, ја сад нисам ни знала да су ту ушле и те моје јетрве, то је толико било камион, нисам могла осјетит да имају ту у том камиону, ја сам већ ушла кад је био камион препун, они су даље иза мене још трпали, трпали, да сам ја фактићки негде на сред дошла да у камиону скоро нисам уопште дотакла дно, негде сам била нако у зраку, тако негдје висила, не знам, овај, и то нисам знала гдје идем, ништа, како овај, спуштене су оне цераде биле, то је било тако оно спарина, вруће, у мене дјете онај кад такнеш овако кожу она је опузла, више не, нема, овај и возила се, возе нас негдје, возе, сад ништа, нико у нами, да неко шта прича ни гдје нас возе, нико и не види ту покривено, идемо овај, и кад смо, овај, зауставио се камион, подигли су цераду, чула сам да је неко рекао да смо у Мемифима, неко од тије жена које су стигле овај. У Мемифима, и сад ту су неки војници, почели су се овај, да викат, како да кажем овај, да искачемо што брже, отворили су нако оне странице, неки доле пали, неки нису ни чекали да искоче, да искачемо што брже, овај, и ту, сад нисам знала због чега то говори, да овај не смије нико узет ничије дјете, то су рекли, ако неко буде узео биће одмах стрељан. Међутим, моју једну цурицу је моја јетрва узела и она је отишла, о томе ја више не знам

ни куд је отишла, она је и како је искочила прије овај, нисам знала због чега то овај, кад сам ја сишла са камиона, тад је стајао Славко поред камиона. Е сад, ја не знам дал је он возио тај камион, ја нисам могла видјет ко је тамо сједио овај, а тад сам претпоставила да је он тај камион довезао. Е тад ми, тад ме је питао како сам, овако каже како си. Ја сам рекла, па видиш како сам, како сам, видиш ме сад како идем, овај, ништа ми није више реко, само питао како си знаш, тад ме је препознао овај, онда смо тај, да су ту Меммићи, ја уопште нисам могла препознат то Меммићи, у неки смо сокак тамо зауставили, мислим, била сам у Меммићима, а то ми та слика некад била другачија, ту се чује нека пуцњава. Ови војници кажу, искачите, искачите брже, брже, искачите, овај, сад каже нек вас побију ваши. То сјећам се ти речи да су тако, сад нек вас каже, побију ваши овај. Ишли смо па не знам колко смо ишли тим путем, овај у Меммићима, био је неки овај сокак да кажем, није био асвалтни пут овај, и сад ту има нека раскрсница и треба ић ту према тамо Тузли, ту је била вако нека да кажем, бара, вода нека, а тамо је била школа. На тој раскрсници стајали су ту војници. Ту нека дрека, цика, гужва нека ту на раскрсници, сад питам ја шта је сад то, идем оно. Каже, одвајају оне жене које немају дјецу и оне дјевојке. Сад ја имам дјецу ја, оћу да ја тамо прођем. Они там нека чекају гдје одвајају. Међутим, ту кад сам дошла један је војник узео од мене овако дјете, он вуче себи, ја вучем себи да ми псује Бога, да ми псује Алија матер чије сам узела дјете овај. Ја гледам овако у њега, чије ћу узет, не смем да кажем да још једно отишло тамо са другом, овај, ништа, он вуче себи дјете, ја вучем себи, ал се са њим онде черупам у оној она бара нека, она вода, како стане овај, онај му је други пришао и каже, пусти је каже нека прође, тако да сам ја среће том војнику, прошла ту барикаду, друге су тамо одвајали. Онда сам наставила тамо пут према Калесији, идеш путем, они вичу што брже, оно пуца се, гранате, видиш они канали, они који не могу да иду старци падају, жене неке, било је ту и рањеније, нико никог није гледао, нико ником није помагао тад, тад свако се бори за свој живот, немаш ти идеш, вучем једно дјете, једно носим, носим неки руксак, возиш, само што брже возиш оно дјете, не гледаш тамо ко је осто, да некоме помогнеш, ту нема шта помагат, не знаш шта, шта ће бит са тобом и даље. Међутим, то кад смо већ, то је већ био мрак, већ је био мрак и не види се, дошли смо испред Калесије, онда смо, сјећам се неког канала, изврћали су неки, каже војници људи с пушкама, овај и каже, каже, не бојте се полако, ево чекају вас каже овамо аутобуси иде за Дубраве. Онда сам ја сконтала да је неко да нас прихвати, оно знаш, и ту онај, ту је био аутобус одвозили су како је неко стизао, мене су ту једну групу, дал је ту била нека фабрика, не знам шта је, ил нека установа, свратила сам ту да мало сачекамо, било је ту све полупано, стакла, канцеларије неке, ја сам таман пробала, са дјете одећа имала сам

уопште било је потпуно није имало ништа на себи, тако у тој гужви су свукли, пробала сам реко само дајте ми реко минут да извадим из руксака реко да обучем дјете, јер са њега у тој гужви одећа је скинута сасвим овај, успела сам само ту пресвућ онај то дјете моје, онда каже, ајд идете даље, чекају вас аутобуси за Дубраве. Ту је било већ поноћ, сјећам се овај, кад сам, кад смо сјели у аутобус и дошла сам у Дубраве у ту касарну, већ у поноћ, касарна је била препуна, ту сад ту је била прије војска, тако сам сазнала, ту је било пуно стакла, полупано, ВЦ запуштена, услови никакви, онај, ставили су ме у једну собу, ту су била кревета на спратове, није више било ни мјеста, па сам сад, како гдје, неке су можда и по кућама приватним, касније сам то сазнала, то вече ништа не знам. Дали су ми кревет за три спрата, вако, два кревета на три спрата са троје дјеце. Тако да сам ту, овај, нисам никад могла, да сам само тако ту држала дјецу, сједиш и држиш да не спадне, не могу ни силазит. Ту, то је, ту сам остала у Дубравама сад не знам, овај, добро се сјећам само да је тад овај живио свједок, да сам слушала његову изјаву и да му нисам вјеровала, прво, овај, њега сам само слушала а други преживио који је погинуо у току рата, онај Весо Хамзић, он ми је комшија ту, ту је близу, овај, код њега сам отишла, он је причао причу шта је преживио, гдје, како је видио групу, стрељати, како је онај, од мог ђевера син скинуо јакну, обукао на себе кад је видио да је убијен, ја сам тад затворила врата, кад он каже, изишла, нисам могла да прихватим да су побијени, нисам га више ни слушала, мислила сам да он уопште није био ту. Рекла сам да, он сад измишља, зна какву је ко имао јакну, шта је то, јер нисам могла да се помирим да неко постоји тако да неко нареди толике људе убио овај. И после са Дубрава, не знам колко сам остала 15-20 дана, ту баш не могу се сад сјетит, отишла сам у ствари, отјерали су ме, нисам ни хтјела, дошли су неки аутобуси и каже, овај, жене са дјецом морају напустит, морају да иду за Хрватску, ту нема услова, овај, једноставно су нас потрпали поново у аутобусе, сјећам се и ту нисам ушла добровољно, и ту су ме не знам угурали ме у тај аутобус овај, да морам да напустим. Тад сам ошла за Хрватску у неко село онај, ту Ђаково, ту су исто неки шатори, ту исто био као логор, ту смо ушли, нека била жица и шатори, хтјела сам да идем до ВЦ-а 500 метара и 100 овај, ту ме већ била стра да будем, не знам, војници околу чувају наоружани, ми ту жене са дјецом, исто ко у логору, мислим, тако сам се ја осјећала. Питали смо дал се може напустит, да изађемо, каже, само ко има адресу коме иде, ак има неког у Хрватској и Словенији, тачну адресу коме иде, може напустит, овако не може. Овај, сјетила сам се, имала сам зета од заове човека, он је у Словенији био. Дали смо његов број телефона као наводно, да идемо код њега, да би само изашли тог да кажем логора, овај. Они су нас пустили, добили смо ту неку пропусницу, ниси мого тако ни изаћ, исто као да, добили смо пропусницу, нисмо

имали куд, какав зет, зет био тамо радник, ми смо дошли у Загреб пред џамију, и ту сам пред џамијом била 7 дана, овај, исто са тим мојим онај јетрвама, са њиховом дјецом овај, и ту је мој рођак од од, мој рођак, он је био у Словенији тамо, отишао је прије са породицом и дошао је ту овај, да види ко има, и неко му је рекао да имам ја ту, и узме ме са дјецом и пребаци ме за Марибор у Словенију. Мени само, а ови су моји остали ту у Загребу. И ту сам била два мјесеца у Марибору, касније сам сазнала овај, за своје јетрве да су и оне у Словенији, али у другијем градовима овај. Онда сам тражила тај премештај, овај, да, да идем тамо да би ми било лакше да будем са њима, отишла сам, то је било у Вишњој Гори у Љубљани неки збирни центар, ту сам исто била једну годину и ту су биле неке бараке, није било услова и ту су нам исто, онај, они су сами рекли да морам отале да напустимо дали су нам пар тих збирних центрова, гдје се ко одлучи, пошто ту исто кад није било услова, није било воде, није било, тако да сам ја овај изабрала Ајдовчину, то је у Словенији.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А кад сте дошли тамо у Дубраве, јесте ли неком пријавили да су мушкарци раздвојени, одведени?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Па да, сви су то већ знали, то је било тако, сви су то знали већ, то су сви знали, то су ишли тамо, али нико ти никакве није, ја сам мислила да ће то потрајат не знам, каже, биће нека размена, тако те неке приче, нисам уопште могла вјероват да ће то да се деси то што се десило овај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И кад сте сазнали да су они ипак страдали сви?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Па то значи, ја сам у Словенији била 4 године, повратком онај из Словеније, мислила сам све да тамо ништа не чујем, тамо сам била у Словенији, слала сам та женевска писма, Црвеним крижом, гдје год сам сазнала да нешто постоји, не само за свог супруга, слала сам и за ког познајем. Од њике сам овај, добијала одговоре да не постоји ту, од неки нисам знаш тако. Све ми се чинило да сам ја далеко, да ја не могу сазнат овај. Кад овај, '96, ја сам се вратила у Босну, кад је рат стао код моји родитеља, кад сам мислила да се овамо нешто боље сазна, да је ту, да се он овај, негдје не знам, имала сам некад овај, у логору су ту, па су у Србији, па су овде, па неке те информације, увијек сам се надала да су негдје живи, никад нисам помишљала да су побијени. Не могу да вјерујем да, да постоји човјек, живо биће да нареди да изврше, толике људе убију, мислим то то, то не знам, јел то нека звијер, шта је то, мислим. Не могу да вјерујем ко је та особа, да ми да видим како изгледа, од чега је, јел то неки робот, имал он срце, имал душу, имал породицу, знаде ли шта је изгубити једног члана породице, а камоли изгубит 20. То се никад више не мере надокнадити. И кад сам се вратила у Босну, онда сам тек кренула овај, прикључила се удружењу, ту се већ трага за несталим, неће око мислим 89, 2000, почеле отвара

гробнице. Ондак сам ишла на те гробнице, исто ко да ћу тамо наћ да буду живи тамо, јер још увијек нисам вјеровала да је неко, да је неко убијен, још увијек није нико наћен ни мртав овај, онда сам ишла на те гробнице, Рамин гроб овај, е ту, ту кад је пронађена овај, лична карта од Емина Селимовића, то је био од амице ми син, тад је се створила нека паника у тим породицама, тад су те породице онај, да кажем, фактички морале да прихвате да се већ, значи, да су убијени. Али опет се тјешила то је једна група, пошто Емин ту, неко је рекао да је ту убијен на Бијелом Потоку, да је ту тучен, можда је он ту убијен, а они други живи. Опет је то била нека нада овај. У тој гробници је био и мој ђевер, од мог супруга брат, Авдија Селимовић и он је у тој гробници пронађен, после ишла сам и у Глумина на гробницу ту, мислила сам да ћу ту неког препознати, ишла сам и овај, и у Казанбашћу овај, на Црни Врх, кад се та гробница отворила тад смо и тад нисмо знали да су то наши овај. Међутим, ишла сам тад не једанпут, ишла сам више пута на ту гробницу, чак сам ишла, мени се чини да би ја, то је била масовна гробница која је премјештена да би ја оне дјелове тјела, оно ровила, тражила, да би нешто препознала од одјеће, јел ако препознам одјећу, значи, е ту је неко од мојије. Е ту смо на почетку гробнице, кад је отворена, један овај, да не кажем мој рођак, он је председник удружења, његов је отац настрадао и он је овај, рекао, ово је мој отац. И он је се заклео, узео је џемпер и рекао је да је препознао по џемперу овај. И узео је, замолио је оног што ради на том да му одсјече то дугме од тог џемпера, и да понесе својој супруги. Каже, тај је џемпер њему моја супруга дала. И то је сто посто, мој отац, овде су наши људи, онда су га убеђивали да су то Сребреничани, овај, он је се тако био, не знам, сигуран да је то његов отац, он је био нако оно сав, опште није било расуте његово тјело, његово тјело је било нако умотано, имао је двоје-троје пантоле и ципеле, комплет је било онако, исто као да се повије у нешто овај. Узео је, овај, кад је дошао кући, његова супруга јес препознала то дугме и рекла је да је то његов џемпер, они су одма њему узели, он је замолио како те налазе ДНК од тог његовог оца, и да касније онај да јесте његов отац, потом смо ондак, почела је опет да се губи нада и да су ту други, сви остали, ту је каже око 700 људи, ту су наши. Ондак је почела та ДНК анализа, једно по једно, прво су ми јавили за свекра, мислим да је то било неђе 2003., то је Сафет Селимовић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Колега Ви нисте могли неку замену да нађете?

Адв. СТАНИСЛАВ ПРОЛЕ: Нисам знао да ће толико да траје, знао сам два сведока али нисам знао да ће толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Четири сведока, како два. Да ли Ви можете сутра да дођете да наставите сведочење? Можете?

Оштећена СУВАДА СЕЛИМОВИЋ: Може.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Може. То ће онда бити кратко па ћемо наставити још два по распореду. Извините сад што овако усред сведочења.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се због неодложних обавеза браниоца оптуженог Поповић Бранка, главни претрес прекине, а исти ће се наставити

16. марта са почетком у 9,30 часова.

Довршено.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА